

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Pavel Škrabal

**Vybrané důvody pro zastavení exekuce ve světle judikatury a
rozhodovací praxe soudů**

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vybrané důvody pro zastavení exekuce ve světle judikatury a rozhodovací praxe soudů vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 116 361 znaků včetně mezer.

V Zábřehu dne 25. 8. 2021.

.....

Pavel Škrabal

Na tomto místě bych chtěl poděkovat své vedoucí diplomové práce JUDr. Renátě Šínové, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a cenné rady při zpracování této práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod	6
1 Zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.	10
1.1 Zjišťování a zajišťování majetku povinného v exekuci	11
1.2 Specifika řízení o zastavení exekuce pro nemajetnost	13
1.2.1 Řízení zahájené ze strany soudního exekutora	13
1.2.2 Zahájení řízení ze strany povinného	16
1.3 Rozhodování soudu o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného	19
1.3.1 Posuzování nemajetnosti povinného v rozhodovací činnosti soudů	22
1.3.2 Rozhodnutí a res iudicata	25
1.4 Náklady exekuce při zastavení exekuce	26
2 Zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.	28
2.1 Povaha sporů o zastavení exekuce z důvodu zániku práva	31
2.2 Rozhodování soudu o zániku práva	33
2.2.1 Splnění dluhu	33
2.2.2 Započtení	35
2.2.3 Promlčení	39
Závěr	43
Seznam použitých zdrojů	46
Shrnutí	50
Summary	50
Klíčová slova	51
Key words	51

Seznam použitých zkratk

e.ř.	Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.
i.z.	Zákon č. 182/2020 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.
KS	Krajský soud
NS	Nejvyšší soud ČR
o.s.ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
o.z.	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
OS	Okresní soud
s.o.z.	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb.
ÚS	Ústavní soud ČR
z.ř.s.	Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Úvod

Jak již napovídá název mojí práce, tak jejím stěžejním tématem je zastavení exekuce, které je jedním ze způsobů skončení exekuce, resp. zániku pověření soudního exekutora dle ust. § 51 e.ř. Společně s odkladem exekuce je její zastavení projevem zásady ochrany a obrany povinného v exekuci, avšak na rozdíl od odkladu exekuce ve většině případů neznamena podaný návrh na zastavení exekuce nemožnost jejího dalšího provádění.¹ Cílem práce však není věnovat se zastavení exekuce v obecné rovině, ačkoliv možnost povinného podat návrh na zastavení exekuce je klíčovým prostředkem jak zabránit provedení exekuce v případě její neoprávněnosti, nýbrž podat hloubkovou analýzu důvodů pro zastavení exekuce v souvislosti s aktuální judikaturou a rozhodovací praxí exekučních soudů.

S ohledem na rozsah práce však nebylo možné v práci provést hloubkovou analýzu všech obecných důvodů pro zastavení exekuce, které jsou normovány v ust. § 268 odst. 1 o.s.ř.², a proto práce analyzuje zejména dva důvody pro zastavení exekuce, které se z mého pohledu objevují nejčastěji v návrzích povinných na zastavení exekuce, a to důvod pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., který je obecně označován jako důvod pro zastavení exekuce pro její bezvyslednost, příp. nemajetnost povinného, a důvod uvedený v písm. g) cit. ustanovení, který je aplikován v souvislosti se zánikem práva vymáhaného v rámci předmětné exekuce. Cílem práce je proto provést analýzu právních norem § 268 odst. 1 písm. e) a § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., a to analýzu právní, tj. cílem mé práce je poskytnout dle mého názoru jejich správný právní výklad podle moderní právní metodologie (s objektivně recentním výkladovým cílem).

Nemajetnost povinného a s tím související vedení několika bezvysledných exekucí je, dle mého názoru, velmi palčivým problémem dnešní doby, neboť dle statistik Exekutorské komory České republiky bylo k 11. 11. 2020 vedeno 4 330 351 exekucí, a to vůči 719 503 povinným (fyzickým osobám), tzn., že na jednoho povinného bylo vedeno průměrně cca 6 exekucí³, přičemž některé jsou často vedeny i několik let bez toho, aby v rámci nich bylo na pohledávku cokoliv vymoženo. S ohledem na skutečnost, že často je velmi komplikované určit, kdy je již na místě exekuci zastavit právě z důvodu její bezvyslednosti, vykazuje řízení o zastavení exekuce z tohoto důvodu jistá specifika, která se v rámci první kapitoly pokusím nastínit a objasnit. Dále

¹ Případem, kdy může podaný návrh na zastavení exekuce bránit jejímu dalšímu provádění, je návrh podaný ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 e.ř., neboť případně vydané exekuční příkazy nemohou do rozhodnutí o takovém návrhu mít totožné účinky jako nařízení výkonu rozhodnutí (ust. § 47 odst. 2 e.ř.).

² Další důvody pro (částečné) zastavení exekuce lze např. nalézt v ust. § 290 o.s.ř. (v rámci provádění exekuce srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu povinného) nebo v ust. § 336i odst. 2 o.s.ř. (v rámci provádění exekuce prodejem nemovité věci).

³ Exekutorská komora České republiky. Základní statistické údaje [online]. statistiky.ekcr.info, [cit. 26.5.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

se také věnuji konkrétním důvodům, které se mohou objevovat v souvislosti s tvrzenou nemajetností povinného v návrzích na zastavení exekuce.

V rámci druhé kapitoly je analyzován důvod pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., a to opět jak z hlediska procesního, když řízení o zastavení exekuce z tohoto důvodu je řazeno mezi tzv. incidenční spory, ale z pohledu konkrétních okolností, které mohou vést k zániku práva a následnému zastavení exekuce, a to v souvislosti s někdy problematickou aplikací důvodu pro zastavení exekuce, kdy se někdy objevují názory, že je na místě zastavovat exekuce z důvodu zániku práva, ačkoliv judikatura a praxe soudů v tom, kterém případě aplikuje při zastavení exekuce ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.

Při výkladu vybraných zákonných ustanovení pro zastavení exekuce je v rámci práce využíván samozřejmě zejména jazykový výklad, jenž je pro první seznámení s normou zcela rozhodující a lze z něho vycházet v rámci dalšího výkladu. Částečně je v rámci práce také využíván systematický výklad, a to zejména v kapitole druhé. Stěžejním je však výklad teleologický, neboť účel interpretované normy je nezbytné považovat za rozhodující (a v případě rozporu jazykového výkladu a výkladu podle účelu má pak přednost). Výklad je přitom značně ovlivněn značnou formálností exekučního práva, na kterou v práci upozorňuji. V práci však kromě výkladů samotných ustanovení zákona vycházím ve značném rozsahu z judikatury a rozhodovací praxe exekučních soudů, a to s ohledem na jejich subsidiární závaznost z pohledu právní jistoty pro jednotlivé účastníky. V práci se také částečně pokouším nastínit možný vývoj právní úpravy pro futuro, avšak pouze marginálně, neboť základním cílem mé práce je poskytnout výklad analyzovaných ustanovení de lege lata.

Obecně lze zkonstatovat, že k problematice exekucí je zpracováno velké množství literatury, a to jak literatury komentářové, monografií, sborníků judikatury apod. Bohatá je také judikatura ve vztahu k celému exekučnímu řízení, potažmo exekuci. Často je tato problematika a její specifika v zájmu různých odborníků v rámci jejich odborných článků. Při psaní práce však bylo nutné zohledňovat i aktuálnost jednotlivých publikací a odborných článků, neboť i exekuční právo prochází neustálými novelami (zejména e.ř. a o.s.ř.), ale také se vyvíjí z pohledu judikatury soudů vyšších instancí a smyslem práce nebylo zaznamenávat dřívější právní úpravu, příp. již překonané názory přijaté judikaturou, nýbrž nastínit, co možná nejaktuálnější, rozhodovací činnost soudů.

Při psaní práce jsem tak vycházel často z komentářové literatury, která sloužila zejména k prvotnímu seznámení se s příslušnou právní normou, jenž byla pro psaní práce rozhodná, a také poskytovala jakýsi návod, jak předmětnou normu aplikovat na konkrétní případy. Nejprůnosnější byl komentář k občanskému soudnímu řádu vydaný Nakladatelstvím C. H. Beck,

s. r. o. kolektivem autorů pod vedením dr. Svobody, který je také pravidelně aktualizován a reaguje na aktuální vývoj v exekučním právu. Z předmětného nakladatelství jsem čerpal cenné informace i z dalšího komentáře, který se věnoval exekučnímu řádu, a byl vydán kolektivem autorů pod vedením předsedkyně senátu KS v Praze dr. Kasíkové. V neposlední řadě byl také cenným zdrojem informací i Soudcovský komentář, jenž byl vydán v nakladatelství Wolters Kluwer ČR a.s. V rámci druhé kapitoly, kdy bylo nutné ve značném rozsahu blíže uvést čtenáře do problematiky hmotněprávní, jsem vycházel i z komentáře k o.z., vydaným např. kolektivem autorů pod vedením doc. Melzera a doc. Tégla v Nakladatelství Leges, s.r.o. Z monografií jsem čerpal obecné informace o exekucích z titulu *Soudní exekuce* autorů, kteří jsou sami soudnímu exekutory – dr. Wolfové a dr. Štíky, a proto vnáší na tuto problematiku zcela jiný empirický pohled než právní teoretici. Zdrojem teoretických informací byly také učebnice určené pro studenty právních oborů, a to jak učebnice vydaná v Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. vedoucí této práce dr. Šínovou a dalšími autory, příp. učebnice vydaná Nakladatelstvím Leges, s.r.o. pod vedením prof. Winterové a jejím kolektivem.

Výlučně zastavení exekuce však není, dle mého názoru, věnováno mnoho publikací. Nejvíce se zastavení exekuce věnuje soudce senátu NS dr. Svoboda ve své monografii *Zastavení exekuce*. V této publikaci vyjadřuje své názory na problematiku zastavování exekucí, kdy s těmito názory se však na základě mého výzkumu v převážném rozsahu neztotožňuji, což vyplývá i ze samotné práce. Nicméně i tato publikace byla velkým zdrojem problematických aspektů, kterým se v práci pak blíže věnuji, a názory autora se pokouším rozvíjet a zodpovídat jím řešené otázky i z jiného (mého) pohledu za využití mých dosavadních praktických zkušeností z několikaleté praxe na exekutorském úřadu. Zastavení exekuce se také věnují ve svých monografiích i dlouholetý předseda odvolacího senátu KS v Českých Budějovicích a bývalý soudce dr. Tripes nebo autoři dr. Kurka (bývalý předseda NS ČR) a dr. Drápal (předseda KS v Praze), z jejichž publikací jsem také v rámci práce vycházel.

Již ze samotného názvu je však patrné, že v rámci práce jsem se věnoval zejména bohaté judikatuře NS ČR a praxi exekučních soudů, která je dostupná široké veřejnosti. Závěry soudů z dostupných rozhodnutí jsem pak porovnával s názory předních českých odborníků na exekuční právo a kriticky jsem je vzájemně porovnával.

Diplomová práce je pro přehlednost řazena po této úvodní pasáži do dvou samostatných kapitol, které se každá věnují jednomu z analyzovaných důvodů pro zastavení exekuce, jak bylo nastíněno výše – nemajetnosti povinného a zániku vymáhaného práva. Kapitoly se poté systematicky dělí na jednotlivé podkapitoly dle toho, kterému konkrétnímu problematickému aspektu se blíže věnuje a tento analyzuje. V každé kapitole je tak věnována část obecnému

výkladu citovaného ustanovení, procesní stránce věci, ale také konkrétním důvodům, které jsou v rámci řízení o zastavení exekuce uplatňovány. Výsledky mého výzkumného procesu pak následně shrnuji v závěrečné části označené jako *Závěr*.

Práce je zpracovávána ke stavu právní úpravy ke dni 30. 6. 2021.

1 Zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

„Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů.“⁴

Z dikce samotného ustanovení vyplývá, že toto bylo primárně určeno pro zastavení výkonu rozhodnutí, avšak mám za to, že nyní bude tento důvod prakticky využitelnější právě při zastavení exekuce vedené u pověřeného soudního exekutora⁵. Tento svůj názor opírám zejména o skutečnost, že často je v rámci výkonu rozhodnutí de facto aplikace tohoto ustanovení vyloučena, neboť je-li shledán výkon rozhodnutí např. srážkami ze mzdy nebo příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu za bezvýsledný, tak soud již žádné další úkony neprovádí, výkon tak bez dalšího končí a soudu nemohou vzniknout případné další náklady v souvislosti s jeho dalším pokračováním. Předmětný důvod se proto uplatní pouze v případě zastavení výkonu rozhodnutí prodejem (ne)movitých věcí povinného, příp. postižením závodu.⁶ Zatímco v rámci exekuce není de facto aplikace tohoto ustanovení žádným způsobem vyloučena a lze ho tak využít univerzálně. I proto se v další části práce budu věnovat právě aplikaci tohoto zastavovacího důvodu v rámci exekuce dle e.ř.

Přestože příslušný důvod pro zastavení exekuce není v rámci právního řádu žádnou novinkou, ale má dlouholetou historii, když obdobné ustanovení lze nalézt již v exekučním řádu z roku 1896, a to konkrétně v ust. § 39 („*nedá-li se očekávat, že by z toho, kdyby se v exekuci pokračovalo, nebo tatáž se provedla, vyplynul výnos převyšující útraty exekuce*“)⁷, tak v souvislosti s jeho aplikací se neustále objevují mnohé nejasnosti. Co do obsahu se jedná o právní normu, která má relativně neurčitý obsah, a exekučnímu soudu (příp. soudnímu exekutorovi) je dána poměrně vysoká míra uvážení, zda jsou v tom kterém případě splněny podmínky pro zastavení exekuce pro její bezvýslednost, či nikoli a exekuce má i nadále pokračovat.⁸ Ačkoliv je zde dána vysoká míra uvážení při rozhodování o zastavení exekuce z tohoto důvodu, tak NS ČR již jasně judikoval, že k zastavení exekuce pro nemajetnost povinného má docházet pouze výjimečně a ustanovení má být využíváno zdrženlivě⁹, neboť v rámci zastavení exekuce dochází ke střetu přirozeného smyslu exekuce, a to toho, že exekuce má být provedena, nikoliv zastavena, a také

⁴ Ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř.

⁵ Ve spojení s ust. § 52 odst. 1 e.ř.

⁶ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1115.

⁷ NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. *Právní rozhledy*, 2020, roč. 28, č. 18, s. 617.

⁸ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 194.

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. března 2019, sp. zn. 20 Cdo 95/2019.

určité míry ochrany, která je v řízení poskytována povinnému, kdy tato je omezena tím, že povinný nesplnil to, co mu bylo uloženo příslušným exekučním titulem, dobrovolně.¹⁰

Níže se tak pokusím nastínit postupy, které je nutné provést, aby exekuční soud mohl následně kvalifikovaně rozhodnout o zastavení exekuce, a kdy je již na místě shledat exekuci za bezvýslednou.

1.1 Zjišťování a zajišťování majetku povinného v exekuci

K tomu, aby soudní exekutor naplnil účel vykonávacího řízení – exekuce, a vymohl splnění peněžité¹¹ povinnosti povinného, musí řádně a včas zjistit jeho majetkovou situaci, příp. majetkovou situaci manžela povinného (spadá-li dluh do společného jmění manželů). Částečně je dána možnost zjistit majetkovou situaci povinného soudnímu exekutorovi ihned poté, co obdrží exekuční návrh, avšak do doby, než je soudní exekutor pověřen vedením exekuce ve smyslu ust. § 43a e.ř., je omezen toliko na úkony zjišťovacího charakteru, kdy informace může získávat pouze z veřejně přístupných databází – např. v rámci internetu může soudní exekutor zjišťovat informace z Obchodního rejstříku, Administrativního registru ekonomických subjektů atd.¹² Jakmile však soud ve věci vydá pověření soudního exekutora vedením exekuce, může soudní exekutor začít v plném rozsahu zjišťovat a zajišťovat majetek povinného.¹³

V první řadě získává soudní exekutor informace o osobě povinného a jeho majetku prostřednictvím tzv. součinností třetích osob ve smyslu ust. § 33 a násl. e.ř. Taxativní výčet osob, které jsou povinny poskytnout soudnímu exekutorovi bez zbytečného odkladu na jeho žádost součinnost v konkrétní exekuci, nalezneme v ust. § 33 e.ř. a jedná se zejména o zdravotní pojišťovny, peněžní ústavy, katastr nemovitostí, centrální registr vozidel apod. S ohledem na zachování účelu exekuce a někdy značně komplikované majetkové poměry jednotlivých povinných je možnost požadovat informace stanovena vůči velkému okruhu osob, které jsou až na výjimky povinny takové informace bezplatně poskytnout.¹⁴ Obecně nejsou žádným způsobem upraveny konkrétní požadavky na poskytnutí součinností, nicméně speciální úpravu pro poskytnutí součinnosti např. ze strany peněžního ústavu nalezneme zejména v ust. § 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb. a ve stavovském předpisu Exekutorské komory ČR

¹⁰ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. března 2018, sp. zn. 20 Cdo 6004/2017.

¹¹ Ze samotné podstaty exekuce na peněžité plnění vyplývá, že pro její řádné provedení je prioritní dostatečně prověřená a zjištěná majetková situace povinného, proto se budu záměrně věnovat tomuto druhu exekuce. I v případě exekuce na nepeněžité plnění soudní exekutor sice zjišťuje majetek povinného, ale není to hlavní cíl exekuce, když tím je splnění nepeněžité povinnosti dle exekučního titulu a majetek je tak případně zajišťován pouze pro vymození nákladů exekuce, příp. pro vymození uložených pokut.

¹² WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 81.

¹³ Viz ust. § 35 odst. 3 e.ř.

¹⁴ Odmítnout poskytnutí součinnosti může např. právní zástupce povinného, neboť ten je vázán povinností mlčenlivosti a takový zásah by byl nepřiměřený vůči účelu exekuce (viz např. Nález Ústavního soudu ze dne 10. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13)

č. 4/2012 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti dotazu a odpovědi při součinnosti s peněžními ústavy.

Mimo požadavky na součinnost od třetích osob (odlišných od účastníků exekuce) může soudní exekutor zjišťovat majetek povinného i v součinnosti s oprávněným, když je právě v jeho zájmu, aby byla exekuce, co nejdříve skončena vymožením.¹⁵ Dle mého názoru lze předpokládat, že pokud by oprávněný měl nějaké informace o majetku povinného nebo o jeho faktickém pobytu, tyto by zřejmě uvedl v samotném exekučním návrhu, případně by je sdělil soudnímu exekutorovi i bez samotné výzvy. Nicméně dle ust. § 50 odst. 1 e.ř. může soudní exekutor vyzvat oprávněného, aby označil např. dlužníka povinného, vůči kterému má povinný pohledávku, nebo aby označil faktický pobyt povinného. Mezi vlastním šetřením majetkové situace ze strany soudního exekutora a informacemi od oprávněného však není vztah subsidiarity, tzn. skutečnost, že určité informace o majetku povinného poskytne oprávněný, nezabavuje soudního exekutora povinnosti zjišťovat majetek povinného vlastním šetřením. Soudní exekutor navíc nemá téměř žádné prostředky k vynucení spolupráce ze strany oprávněného, kdy nekooperativní jednání pak může případně sankcionovat pouze v rámci uložení povinnosti k náhradě nákladů soudního exekutora, příp. účastníků v rámci případného zastavování exekuce.¹⁶

Za určitých okolností může soudní exekutor zjišťovat informace přímo od povinného, kdy soudní exekutor může předvolat povinného a vyzvat ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá exekuční titul, nebo ho může vyzvat k prohlášení o majetku, za předpokladu že se takový postup jeví v exekuci jako účelný.¹⁷ Z mého pohledu je tento způsob zjišťování majetku v rámci exekuce velice málo prakticky využitelný a přichází v úvahu až jako ultima ratio, kdy není možné zjistit informace o majetku povinného jinak. Pro malou využitelnost těchto institutů hovoří i fakt, že tuto povinnost nelze žádným způsobem vymoci, neboť soudní exekutor nemůže povinného předvést nebo jeho součinnost vynutit pořádkovou pokutou, navíc soudní exekutor povinného ani nepoučuje o následcích, pokud neposkytne řádně požadované informace (ust. 5 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti).¹⁸ V souvislosti s prohlášením o majetku má soudní exekutor také možnost nahlédnout do soudního spisu o prohlášení o majetku, samozřejmě za předpokladu, že takový spis je u soudu veden a informace v něm případně obsažené lze považovat za relevantní.¹⁹

¹⁵ Viz ust. § 50 odst. 1 e.ř.

¹⁶ ŠIMKA, Karel, KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 362-363.

¹⁷ Ust. § 50 odst. 3 e.ř.

¹⁸ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 94.

¹⁹ Soudní exekutor již nemá právo požádat exekuční soud, aby povinného vyzval k prohlášení o majetku, jak tomu bylo v ust. § 53 e.ř. ve znění účinném do 31. 10. 2009.

Získá-li soudní exekutor na základě výše uvedených součinností informace o majetku povinného, rozhodne o konkrétním způsobu provedení exekuce tak, že vydá exekuční příkaz na konkrétně specifikovaný majetek, čímž dochází k zúžení účinků generálního inhibitoria na hodnoty postižené příslušným exekučním příkazem.²⁰ Při volbě způsobu (způsobů) provedení exekuce musí soudní exekutor zvolit takový způsob provedení exekuce, který není zjevně nevhodný k výši vymáhaní pohledávky a ceny předmětu²¹, a zároveň je soudní exekutor vázán i zákonnou posloupností jednotlivých způsobu provedení exekuce²².

V případě, že výše uvedené postupy v součinnosti s třetími osobami nevedou k nalezení majetku, který by mohl sloužit k uspokojení pohledávky vč. nákladů exekuce, je dle mého názoru jedinou možností následné provedení místního šetření v místě faktického pobytu povinného – tzv. mobiliární exekuci. V rámci tohoto postupu je soudnímu exekutorovi dána možnost dohodnout se s povinným na úhradě pohledávky (nyní již nelze hovořit o dobrovolné úhradě, když tento postup soudního exekutora je využíván až v pozdějších fázích exekuce) v plném rozsahu, příp. ve splátkách, a v krajním případě si může soudní exekutor sjednat přístup do bytu povinného a provést soupis movitých věcí, které budou následně případně zpeněženy v rámci dražby.²³

Pokud však žádný z výše nastíněných postupů soudního exekutora nevede k zjištění majetku povinného, resp. manžela povinného²⁴ a vymožení vymáhané pohledávky, přičemž ani v budoucnosti nelze očekávat reálnou změnu poměrů, je nutné exekuci zastavit právě pro nemajetnost povinného²⁵ (ovšem za předpokladu, že k jejímu zastavení nebo skončení nedošlo jiným způsobem²⁶).

1.2 Specifika řízení o zastavení exekuce pro nemajetnost

1.2.1 Řízení zahájené ze strany soudního exekutora

Jak vyplývá z dikce samotného ustanovení, tak zastavení exekuce z tohoto důvodu by mělo být iniciováno zejména ze strany soudního exekutora, příp. ze strany exekučního soudu, když soudní exekutor je ten, kdo v rámci exekuce zjišťuje majetek povinného a může případnou nemajetnost posoudit komplexně. Toto podtrhuje i fakt, že na zastavení exekuce pro nemajetnost

²⁰ MACKOVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část druhá: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2015. s. 67.

²¹ Ust. § 47 odst. 1 věta poslední e. ř.

²² Dle ust. § 58 odst. 2 e.ř.

²³ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 200.

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. září 2020, sp. zn. 20 Cdo 2240/2020.

²⁵ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. února 2020, sp. zn. 20 Cdo 4336/2019.

²⁶ Takovým případem může být situace, kdy povinný za trvání exekuce zemře a řízení o pozůstalosti je následně zastaveno dle ust. § 153 z.ř.s. (zůstavitel nezanechal žádný majetek).

povinného lze spatřovat veřejný zájem.²⁷ V minulosti se v souvislosti se zahájením řízení o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného ze strany soudního exekutora objevoval názor, že sám soudní exekutor může podat návrh na zastavení exekuce, neboť mu svědčí aktivní legitimace (tento názor zastával např. Svoboda v souladu s rozhodnutím KS v Hradci Králové²⁸). Avšak současná soudní praxe se jasně přiklonila k již k dříve akceptovanému názoru, že soudní exekutor může iniciovat zastavení exekuce pouze tzv. podnětem k zastavení.²⁹ Aktuálně platná právní úprava zastavení exekuce přiznává právo podat návrh na zastavení pouze účastníkům řízení³⁰, přičemž zákon obsahuje i legální vymezení těchto účastníků, kterými jsou oprávněný, povinný, příp. manžel povinného (je-li postihován i jeho majetek)³¹, proto zde není z mého pohledu prostor pro extenzivní výklad účastenství a zařadit tak mezi účastníky v plném rozsahu i soudního exekutora. Obecně lze konstatovat, že soudní exekutor je „prodlouženou rukou“ exekučního soudu, kdy úkony exekutora v řízení jsou považovány za úkony samotného soudu, a to i přesto, že status soudního exekutora není zcela jasný (podnikatel x veřejná funkce).³² Nicméně je nutné také uvést, že i v řízení o zastavení exekuce v části, kde je rozhodováno o nákladech soudního exekutora, mu jsou přiznány práva, která náleží obecně účastníkům řízení – např. může podat odvolání právě proti rozhodnutí o nákladech exekuce (je-li o nich rozhodováno v rámci rozhodnutí o návrhu zastavení), neboť v tomto rozsahu je rozhodováno o jeho nároku, avšak proti samotnému výroku o zastavení exekuce odvolání podat nemůže, neboť v tomto případě není (na rozdíl od výroku o nákladech exekuce) rozhodováno přímo o jeho právech a povinnostech, ačkoliv se ho rozhodnutí přímo dotýká.³³ Výše uvedené závěry jen podtrhuje fakt, že přiznáním aktivní legitimace k podání návrhu na zastavení soudnímu exekutorovi by došlo k nepřiměřenému zatížení exekučních soudů, když o případném podnětu, neshledá-li soud důvod pro zastavení exekuce, nemusí soud vydávat rozhodnutí, ale pouze prostým přípisem exekutorovi sdělí, proč exekuci nezastavil³⁴, zatímco o všech návrzích musí soud kvalifikovaně rozhodnout.

Provede-li soudní exekutor v rámci exekuce všechna potřebná šetření na majetkové situaci povinného, přičemž jeho dosavadní výsledky ukazují, že ani v budoucnosti nelze předpokládat

²⁷ KŮRKA, Vladimír. In: KŮRKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, s. 376.

²⁸ Viz SVOBODA, Karel. O nepřekročitelnosti zákonných definic účastníků řízení před civilním soudem. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 17, s. 589–592.

²⁹ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2006, sp. zn. 20 Cdo 1062/2005 nebo Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2012, sp. zn. 20 Cdo 3442/2011.

³⁰ Viz ust. § 55 odst. 3 e.ř.

³¹ Srov. ust. § 36 odst. 1 a 2 e.ř.

³² ŠTEVČEK, Marek In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§251 až 376). Exekuční řád. Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 354.

³³ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 782.

³⁴ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 390.

částečné vymožení vymáhané pohledávky (alespoň ve výši nákladů exekuce) a další pokračování exekuce se tak jeví jako neúčelné, měl by soudní exekutor iniciovat její zastavení.³⁵ S ohledem na respektování zásady hospodárnosti v řízení by si měl soudní exekutor před podáním samotného podnětu k zastavení exekuce k exekučnímu soudu vyžádat stanovisko oprávněného k případnému zastavení exekuce³⁶, když samotný soudní exekutor exekuci bez souhlasu oprávněného zastavit nemůže.³⁷ Náležitosti případné výzvy soudního exekutora, která má směřovat vůči oprávněnému, nejsou stanoveny, nicméně lze předpokládat, že ve výzvě soudní exekutor seznámí oprávněného s výsledky jeho dosavadního šetření v rámci exekuce, jaké konkrétní úkony při zjišťování majetku provedl a na základě toho vyzve oprávněného k podání souhlasu se zastavením, příp. ke sdělení jaká šetření na majetku povinného má soudní exekutor (opakovaně) provést (např. vyzve oprávněného, aby poskytl informace k aktuálnímu faktickému pobytu povinného). V opačném případě by pak musel tento postup následně provést exekuční soud v rámci jeho rozhodování na základě podnětu exekutora (za předpokladu, že bude oprávněný tvrdit nedostatečné prověření majetku povinného ze strany soudního exekutora).³⁸ Soudní exekutor také může ve výzvě přidat poučení dle ust. § 101 odst. 4 o.s.ř. s tím, že nevyjádří-li se oprávněný ve stanovené lhůtě, bude jeho souhlas presumován.³⁹

V případě souhlasu oprávněného se zastavením exekuce může soudní exekutor sám exekuci usnesením zastavit.⁴⁰ Nesouhlasí-li však ve svém vyjádření oprávněný se zastavením exekuce, má soudní exekutor, dle mého názoru, v zásadě dvě možnosti, jak s takovým nesouhlasem v řízení naložit. Uvede-li ve svém vyjádření oprávněný dosud nezjištěný majetek povinného, příp. adresu jeho faktického pobytu, kde by mohlo dojít k tzv. mobiliární exekuci, může soudní exekutor v exekuci i nadále pokračovat, shledá-li další pokračování s ohledem na vyjádření oprávněného za účelné.

Pokud však oprávněný ve svém vyjádření se zastavením exekuce nesouhlasí, přičemž z jeho vyjádření nebude mít soudní exekutor za to, že je další vedení exekuce vhodné a vymáhaná pohledávka bude v rámci exekuce alespoň částečně vymožena, tak může soudní exekutor dodatečně vyzvat oprávněného ke složení zálohy na náklady exekuce ve smyslu ust. § 90 odst. 3 e.ř. Tímto postupem, který nastínil v jednom ze svých rozhodnutí NS ČR⁴¹, je dána oprávněnému dodatečná možnost zvážit smysluplnost dalšího vedení exekuce, např. proto, že lze předpokládat, že povinný v blízké budoucnosti získá nějaký majetek nebo dojde k jeho zaměstnání a budou

³⁵ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2012, sp. zn. 30 Cdo 4051/2011.

³⁶ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 129.

³⁷ Srov. ust. § 55 odst. 4 e.ř. a *contrario*

³⁸ KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 393.

³⁹ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 129.

⁴⁰ Ust. § 55 odst. 4 e.ř.

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. července 2014, sp. zn. 21 Cdo 2205/2014.

z jeho příjmu realizovány srážky apod. Pokud pak oprávněný i přes stanovisko soudního exekutora se zastavením exekuce nesouhlasí, měl by být připraven složit zálohu na náklady exekuce jejíž spotřebovaná část se stává nákladem oprávněného a může být vymožena v rámci exekuce z jejího budoucího výtěžku. Nebude-li však oprávněný ochoten složit na náklady exekuce zálohu, lze takové jednání považovat za další impuls k podání podnětu k zastavení k exekučnímu soudu.⁴²

Pokud všechny výše nastíněné postupy soudního exekutora nevedou k tomu, aby mohlo být ze strany soudního exekutora účelně pokračováno v předmětné exekuci, podá exekutor exekučnímu soudu podnět k zastavení exekuce. Konkrétní podoba podnětu soudního exekutora není žádným způsobem konkretizována, ale co do obsahu by měl tento obsahovat informace o tom, jaké úkony ke zjištění majetku provedl vč. uvedení jejich výsledku, a také z jakých okolností vycházel při určování hodnoty předmětného majetku povinného.⁴³ O podnětu pak následně rozhoduje exekuční soud a, jak již bylo uvedeno výše, exekuci usnesením zastaví nebo připsím soudnímu exekutorovi sdělí, proč k zastavení exekuce nepřistoupil.⁴⁴ K rozhodování exekučního soudu se pak následně budu věnovat v podkapitole níže.

1.2.2 Zahájení řízení ze strany povinného

Jelikož však soudní exekutor, příp. oprávněný z různých důvodů nemusí být motivováni k zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti povinného⁴⁵, tak se domnívám, že by bylo zcela v rozporu s jednou ze základních zásad exekučního řízení – zásadou procesní obrany povinného, kdyby povinný z důvodu bezvýslednosti exekuce, sám nemohl iniciovat její zastavení, a to podáním návrhu na zastavení exekuce. Původně soudy ve své rozhodovací praxi zastávaly názor, že k zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. může dojít toliko se souhlasem oprávněného, příp. bez souhlasu oprávněného, avšak na základě podnětu soudního exekutora. NS ČR však tento názor svoji další judikaturní činností překonal a jasně dovodil, že z tohoto důvodu může podat návrh na zastavení i samotný povinný a soudní exekutor, resp. exekuční soud se tímto musí zabývat, naložit s ním v souladu se zákonem a také o něm řádně rozhodnout.⁴⁶

⁴² PARÍZEK, Igor. (Ne)možnost zastavení exekuce pro nezaplacení zálohy a pro nemajetnost. *Právní rozhledy*, 2016, roč. 24, č. 17, s. 602–603.

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2012, sp. zn. 20 Cdo 3118/2010.

⁴⁴ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 390.

⁴⁵ Takovými důvody můžou být na straně oprávněného např. obava ze ztráty pořadí pro provádění srážek z příjmu povinného (ust. § 3 zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhající výkonů rozhodnutí) nebo promlčení pohledávky, když dle ust. § 648 o.z. dochází zahájením exekuce ke stavení promlčecí lhůty.

⁴⁶ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2012, sp. zn. 20 Cdo 3442/2011.

Nicméně s ohledem na určitou specifičnost řízení o zastavení exekuce pro její bezúčelnost, případný návrh na zastavení exekuce, dle mých dosavadních skutečností, nemusí obsahovat veškeré náležitosti, které jsou kladeny na návrh povinného na zastavení exekuce z jiných důvodů. Například z mého pohledu lze říct, že v daném případě není nutné tvrdit podání návrhu na zastavení exekuce ve lhůtě dle ust. § 55 odst. 1 e. ř., neboť nelze zcela jasně určit den, kdy se povinný dozvěděl o své nemajetnosti, když lze předpokládat, že vznik nemajetnosti je dlouhodobý a závislý na subjektivním vnímání a výkladu tohoto pojmu. Zároveň je také de facto vyloučeno, aby povinný podal návrh na zastavení exekuce pro neúčelnost jejího vedení ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 e.ř.⁴⁷, neboť jak uvádí NS ČR ve svých rozhodnutích, tak exekuci je na místě zastavit dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. až poté, co soudní exekutor ukončí veškerá šetření na majetku povinného, a proto by případný návrh na zastavení exekuce podaný v předmětné lhůtě měl být zamítnut pro předčasnost.⁴⁸ Tento závěr vyplývá ze skutečnosti, že o provedení exekuce rozhoduje soudní exekutor⁴⁹, a i ten zjišťuje a zajišťuje případný majetek povinného, proto nelze označit povinného za nemajetného bez toho, aby takový závěr vyplýval z exekučního spisu a šetření soudního exekutora, přičemž prakticky nemůže být ukončeno šetření na majetku povinného ve stanovené lhůtě, když např. exekuční příkaz má účinky nařízeného výkonu rozhodnutí až po uplynutí předmětné lhůty⁵⁰. Navíc i v případě, že by povinný k návrhu doložil veškeré podklady, které by jinak soudní exekutor v případě delšího trvání exekuce zjistil vlastním šetřením, tak dle mého názoru, by exekuční soud nemohl kvalifikovaně rozhodnout o návrhu, neboť např. nedostatečný movitý majetek povinného by bylo velmi těžké prokázat a ani by nemohla být ověřena pravdivost takových tvrzení (důkazů) povinného, když tyto by nevyplývaly z příslušného spisu, resp. provedeného místního šetření. Na tomto místě je však také nutné uvést, že za určitých předpokladů by i o návrhu ve lhůtě mohl exekuční soud výjimečně kvalifikovaně rozhodnout a exekuci zastavit, a to za předpokladu, že by u totožného soudního exekutora⁵¹ byla vedena dříve zahájená exekuce pro vymožení povinnosti dle jiného exekučního titulu, které by se jevila jako bezvýsledná, přičemž povinný by podal návrh na zastavení i do tohoto řízení a špatná majetková situace povinného by tak vyplývala z tohoto spisu (na takové výsledky v dříve zahájené exekuce by však povinný musel, dle mého názoru, v návrhu výslovně odkázat). V případě, že by exekuční soud rozhodl v každém řízení jinak, tj. že déle vedenou exekuci by zastavil, zatímco návrh podaný ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 e.ř. v „nově“ zahájené exekuci zamítl, tak by se musel

⁴⁷ Ust. § 55 odst. 2 e.ř.

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2016, sp. zn. 20 Cdo 1491/2016.

⁴⁹ Ust. § 58 odst. 3 e.ř.

⁵⁰ Ust. § 47 odst. 2 e.ř.

⁵¹ Podmínka stejného soudního exekutora je pro rozhodnutí exekučního soudu z mého pohledu podstatná, neboť každý soudní exekutor využívá jiné postupy v exekuci (např. někteří soudní exekutoři neprovádí mobiliární exekuce, a to s ohledem na jejich náročnost apod.).

s tímto postupem důkladně vypořádat v odůvodnění takového rozhodnutí, neboť tímto postupem by mohlo dojít k porušení práva povinného na spravedlivý proces (porušení principu legitimního očekávání).⁵²

Dle mého názoru nemohou být na povinného kladeny vysoké požadavky ani v rámci prokázání jeho tvrzené nemajetnosti (nedomáhá-li se povinný zastavení ve lhůtě – viz výše), neboť případná nemajetnost povinného musí být patrná ze samotného exekučního spisu, jehož obsahem jsou mimojiné i výsledky dosavadního šetření soudního exekutora na majetkové situaci povinného⁵³. Případné důkazy by tak měl povinný v návrhu směřovat spíše ke své budoucí majetkové situaci a netvrdit toliko aktuální nemajetnost, když i budoucí poměry jsou pro rozhodnutí o návrhu rozhodující (k tomu viz níže). Navíc z mého pohledu lze považovat tvrzení povinného v návrhu na zastavení exekuce de facto za prohlášení o majetku, které povinný činí „dobrovolně“, tj. bez předvolání ze strany soudního exekutora, neboť v takovém návrhu nejčastěji povinný tvrdí, že žádný majetek nemá, příp. má, ale tento není dostačující. Taková povaha návrhu na zastavení exekuce jako prohlášení o majetku však není všeobecně přijímána, když některé soudy (i přesto, že povinný svoji nemajetnost v návrhu tvrdí) uzavřely, že není možné kvalifikovaně rozhodnout o takovém návrhu mimojiné bez toho, aby soudní exekutor předvolal povinného k prohlášení o majetku.⁵⁴ Takový postup exekučního soudu je, dle mého názoru, nesprávný, protože jak jsem uvedl výše, prohlášení o majetku v exekuci je vlastně „bezzubý“ institut, kterému by neměla být přiznávána velká váha při rozhodování o zastavení exekuce.

Neshledá-li soudní exekutor ve věci důvod pro odmítnutí návrhu na zastavení exekuce dle ust. § 55 odst. 2 e.ř., tak návrh postoupí jako v jiných případech k vyjádření oprávněnému a v případě nesouhlasného stanoviska oprávněného, návrh předloží k rozhodnutí exekučnímu soudu.⁵⁵ V předkládací zprávě by pak soudní exekutor měl, dle mého názoru, oproti předkládání návrhů z jiných důvodů pro zastavení, věnovat největší pozornost části předkládací zprávy v bodě 6), kde je soudnímu exekutorovi dán prostor pro jeho případné vyjádření k návrhu. V případě, že soudní exekutor již v předkládací zprávě uvede jeho stanovisko k návrhu, bude tento postup v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení, neboť rozhoduje-li exekuční soud o návrhu povinného na zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., nemůže o něm rozhodnout bez vyjádření soudního exekutora k případnému dalšímu vedení exekuce (viz níže).

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 4038/2017.

⁵³ Obsah exekučního spisu upravuje ust. § 17 odst. 1 Stavovského předpisu Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2002, kancelářský řád.

⁵⁴ Usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 20. ledna 2020, č.j. 21 EXE 1421/2018-18.

⁵⁵ Ust. § 55 odst. 3 e.ř.

1.3 Rozhodování soudu o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného

V případě, že rozhoduje exekuční soud o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného, tak jeho postup by měl být (až na malé odchylky) totožný jak v případě podnětu soudního exekutora nebo návrhu povinného na zastavení exekuce. Aby mohl exekuční soud kvalifikovaně rozhodnout o zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) e.ř., musí si, dle konstantní judikatury NS ČR, vyžádat od soudního exekutora jeho zprávu o dosavadním průběhu exekuce (samozřejmě za předpokladu, že taková zpráva již nebyla ze strany soudního exekutora podána v rámci předkládání věci k soudu např. v předkládací zprávě, jak je nastíněno výše), neboť k zastavení z tohoto zákonného důvodu by mělo být ze strany soudu přistupováno až v případě, že po provedení úkonů směřujících ke zjištění majetku povinného není soudním exekutorem zjištěn žádný majetek, nebo jeho hodnota není dostačující pro krytí nákladů exekuce.⁵⁶ V případě, že by exekuční soud rozhodnul i bez podané zprávy ze strany soudního exekutora, tak by bylo řízení, dle judikatury a rozhodovací praxe soudů, stíženo vadou spočívající v neúplném, a tudíž i nesprávném právním posouzení věci.⁵⁷ Tyto závěry vyplývají zejména z toho, že je to právě soudní exekutor, který provádí v exekuci úkony směřující ke zjištění majetku, a proto může posoudit její účelnost komplexně a také dokáže nejkvalifikovaněji posoudit její případný vývoj v budoucnosti, zda může provést ještě nějaké úkony ke zjištění majetku, příp. v jakém časovém horizontu apod. Obsahové náležitosti takové zprávy soudního exekutora nejsou žádným způsobem zcela jasně vymezeny, nicméně zpráva musí vyhovovat z hlediska jejího obsahu základním materiálním náležitostem, na základě kterých lze s ohledem na respektování požadavků řádného a spravedlivého procesu vyvodit odpovídající závěr o naplnění důvodu pro zastavení nařízené exekuce⁵⁸, tzn., že soudní exekutor by se ve věci neměl omezit na pouhé konstatování skutečností vyplývajících přímo z exekučního spisu, který je soudu předkládán s návrhem na zastavení, příp. podnětem soudního exekutora, neboť prosté přetlumočení exekučního spisu není podstatou této zprávy. Smyslem zprávy je, aby soudní exekutor podal exekučnímu soudu ucelené informace o tom, jaké kroky v exekuci pro zjištění majetku již provedl, jaké dosud provedeny nebyly a co jejich provedení bránilo, jaký majetek byl zjištěn a zajištěn, z čeho bude moci být exekuce prováděna v budoucnosti, a hlavně také samotné stanovisko soudního exekutora k zastavení exekuce.⁵⁹ Stanovisko soudního exekutora je relevantní zejména v případě řízení zahájeného na návrh povinného, neboť v případě podnětu je jeho stanovisko z jeho iniciativy zcela patrné.

⁵⁶ Srov. např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2010, sp. zn. 20 Cdo 4106/2008.

⁵⁷ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. června 2015, sp. zn. 26 Cdo 3156/2014.

⁵⁸ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 4038/2017.

⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2012, sp. zn. 20 Cdo 3442/2011.

Ačkoliv je jedním ze stěžejních prvků při posuzování nemajetnosti povinného výše specifikovaná exekuční zpráva soudního exekutora, nelze dojít k závěru, že negativní stanovisko soudního exekutora k zastavením exekuce je překážkou pro případné vyhovění návrhu povinného na zastavení, když tímto by došlo k popření postavení exekučního soudu jako strážce exekuce, jehož úloha se právě projevuje zejména v rozhodování soudu o zastavení exekuce, který má sloužit jako „záchranná brzda“ před nepřiměřeným nebo nezákonným vedením exekuce ze strany soudního exekutora. Navíc skutečnosti rozhodné pro zastavení exekuce má exekuční soud zjišťovat ex offo a nespolehat se na pouhá tvrzení zainteresovaných osob.⁶⁰ Jak uzavřel NS ČR ve svých rozhodnutích, exekuční soud se musí v rámci řízení zabývat i důvody nesouhlasu se zastavením, které uvádí ve své zprávě soudní exekutor, a nikoliv tuto bez dalšího prověřování převzít.⁶¹ Například tvrdí-li soudní exekutor, že dosud nemá o majetkové situaci povinného ucelený přehled, tak se musí exekuční soud zabývat z mého pohledu např. tím, proč soudní exekutor takový přehled dosud nezískal, jaké kroky a proč dosud neprovedl, neboť soudní exekutor, ačkoliv není limitován konkrétním časovým úsekem pro zjišťování majetkových poměrů povinného, by měl ve věci postupovat rychle a účelně⁶². V případě, že pak při řízení zahájeném na návrh povinného nejsou určité rozhodné okolnosti pro zastavení exekuce zcela jasné (ani po vyjádření soudního exekutora), má soud možnost předvolat povinného k bližšímu vysvětlení, zejména jedná-li se o okolnosti, které může prokázat pouze povinný (např. okolnosti bránící povinnému v jeho zaměstnání v budoucnosti atd.). Nebude-li poté povinný ani na výzvu ochoten podat bližší vysvětlení, tak lze uzavřít, že zde není dán důvod pro zastavení exekuce pro nemajetnost povinného.⁶³

Poté, co si exekuční soud zajistí podklady pro rozhodnutí, tak musí zvážit a komplexně posoudit veškeré okolnosti rozhodné pro posouzení návrhu nebo podnětu k zastavení exekuce, přičemž v rámci rozhodování se nemůže omezit pouze na aktuální majetkovou situaci povinného, ale musí zvažovat i její možný budoucí vývoj a změnu majetkových poměrů povinného. Je-li v řízení reálná perspektiva, že povinný v budoucnu nabude majetek, bude zaměstnán (např. nachází-li se v produktivním věku a jeho zaměstnání nebrání žádné objektivní okolnosti) apod. a bude tak možné být alespoň částečně uspokojeno vymáhané plnění a náklady exekuce, tak není na místě exekuci zastavit dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., neboť ani skutečnost, že je exekuce vedena delší dobu není sama o sobě důvodem pro její zastavení, lze-li očekávat zlepšení

⁶⁰ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 197-198.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2018, sp. zn. 20 Cdo 449/2018.

⁶² Viz ust. § 46 odst. 1 e.ř.

⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2019, sp. zn. 20 Cdo 2074/2019.

majetkové situace povinného.⁶⁴ Zároveň však pozitivní změna majetkových poměrů nemůže být pouze hypotetická, neboť exekuce nemůže být vedena nekonečně dlouho dobu, ale pouze tak dlouho, dokud je možné, aby byl naplněn její účel.⁶⁵ V případě, že je zřejmé, že je exekuce bezvýsledná a soudní exekutor svého oprávnění podat exekučnímu soudu podnět k zastavení exekuce nevyužije, tak se poté může povinný domáhat náhrady nemajetkové újmy z důvodu nepřiměřené délky exekuce (řízení).⁶⁶

V souvislosti s přiměřenou délkou exekuce je však také nutné zmínit, že obecně nelze určit časový úsek (délku exekuce), kdy by již měl mít soudní exekutor za uzavřené šetření na majetku povinného a mít reálnou představu o možném budoucím vývoji majetkové situace povinného, ačkoliv se v rozhodovací činnosti některých soudů takové pokusy objevují. Například Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích uzavřel, že za přiměřenou lhůtu pro dostatečné zjištění majetku povinného ze strany soudního exekutora lze považovat cca jeden rok.⁶⁷ Z mého pohledu se jeví takto stanovená délka exekuce pro zjištění aktuálních majetkových poměrů povinného jako dostatečná, nejsou-li v dané exekuci žádné překážky, které by soudnímu exekutorovi bránily v prověřování majetkové situace povinného⁶⁸. Nicméně pro posouzení budoucích majetkových poměrů, které musí být v případě rozhodování také zohledněny, je potřeba, dle mého názoru, delší časový úsek a opakované prověřování majetkových poměrů povinného. Tento závěr lze například dovodit i z aktuálně projednávané novely exekučního řádu a k ní pozměňovacích návrhů, v rámci kterých se objevují názory, že případná nemajetnost by měla být zkoumána soudním exekutorem ex officio až po 3 letech, resp. po 6 letech (dle konkrétní novely)⁶⁹. Obecně však nelze uzavřít, že by ani ve lhůtě jeden rok nemohla být exekuce zastavena, a to např. v situaci, kdy je povinný osobou bez pobytu na území ČR (viz níže).

Přestože je tento důvod pro zastavení exekuce navrhován ze strany samotných povinných nejčastěji, tak z méj dosavadní praxe vyplývá, že k samotnému zastavení exekuce pro nemajetnost povinného dochází pouze zřídka. Níže se tak pokusím nastínit na třech konkrétních situacích, jak rozhodují v případě řízení o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného exekuční soudy. Uvedená rozhodnutí pak mají alespoň v rámci mého výzkumu rámcově nastínit, kdy konkrétně dochází ke zjištění, že je povinný nemajetný, a proto je na místě

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2016, sp. zn. 20 Cdo 3574/2016.

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. dubna 2015, sp. zn. 26 Cdo 807/2015.

⁶⁶ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2012, sp. zn. 30 Cdo 4051/2011.

⁶⁷ Srov. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 18. února 2016, sp. zn. 22 Co 62/2016.

⁶⁸ Např. odklad exekuce, zahájené insolvenční řízení, pobyt povinného ve výkonu trestu odnětí svobody, kdy soudní exekutor nemůže provést tzv. mobiliární exekuci, zákaz provádění mobiliárních exekucí, jak tomu bylo např. v souvislosti s účinností zákona č. 191/2020 Sb. apod.

⁶⁹ Viz např. pozměňovací návrh poslance T. Kohoutka k sněmovnímu tisku č. 545 (novele o.s.ř.)

řízení zastavit (zejména za situace, kdy není v řízení dán souhlas k zastavení exekuce), nicméně ani níže uvedená praxe a judikatura nemůže být převzata bez dalšího, když rozhodující jsou vždy všechny okolnosti toho kterého případu.

1.3.1 Posuzování nemajetnosti povinného v rozhodovací činnosti soudů

Prvním praktickým příkladem, kterému se budu v této podkapitole věnovat, je zastavení exekuce pro nemajetnost povinného v případě, kdy povinný má exekučně postižitelný příjem. V souvislosti s příjmem povinného je na místě uvést, že NS ČR ve svých rozhodnutích velmi často uvádí, že ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. se uplatní především při prodeji (ne)movitých věcí a v případě provádění srážek ze mzdy se tento zastavovací důvod neuplatní.⁷⁰ Z toho vyplývá i relativně konstantní názor NS ČR i jednotlivých exekučních soudů, že je-li exekuce vedena srážkami z příjmu povinného, byť tyto srážky jsou malého rozsahu, tak není na místě exekuci zastavit, když se jedná o opakovatelný zdroj příjmu, který může sloužit k částečnému uspokojení pohledávky.⁷¹ S takovým názorem však nesouhlasí např. JUDr. Svoboda, jenž ve své monografii uvádí, že je na místě exekuci zastavit jako celek bez ohledu na to, že například ze mzdy povinného jsou stále prováděny minimální srážky, neboť na exekuci je nutné pohlížet jako na celek.⁷² Z mého pohledu je na místě přijmout spíše závěr vytvořený judikaturou NS ČR odpovídající i rozhodovací praxí soudů, kdy povinného nelze označit za nemajetného v případě, že má příjem, ze kterého bude možné realizovat srážky, neboť exekuce je dlouhodobý proces a měla by být vedena tak dlouho, dokud je reálné vymožení alespoň části vymáhané pohledávky a nákladů exekuce. Tento názor jen potvrzuje i např. jedno z rozhodnutí OS v Prostějově, kde tento soud dospěl k závěru, že není na místě exekuci zastavit pro nemajetnost povinného ani v případě, že ve prospěch konkrétní exekuce nejsou aktuálně prováděny žádné srážky ze mzdy povinného, protože tyto jsou realizovány na pohledávku tzv. první v pořadí (dle doručení příslušného exekučního příkazu), neboť provádění exekuce nelze omezit pouze na jeden konkrétní okamžik či určitý krátký časový úsek a v případě více pohledávek povinného je nutné na jejich uspokojení vyčkat odpovídající dobu. Přijmutím opačného názoru, tj. že exekuce by měla být zastavena by došlo dle citovaného rozhodnutí k zásahu do vymahatelnosti práva.⁷³

Dalším praktickým příkladem, který se často objevuje v návrzích povinných na zastavení exekuce pro jejich nemajetnost, je skutečnost, že se tito nachází ve výkonu trestu odnětí svobody a je tak de facto vyloučeno uspokojení vymáhané pohledávky. I v tomto případě však judikatura a

⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2006, sp. zn. 20 Cdo 1062/2005.

⁷¹ NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. *Právní rozhledy*, 2020, roč. 28, č. 18, s. 618.

⁷² SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 197.

⁷³ Usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 29. 3. 2019, sp. zn. 38 EXE 858/2010.

rozhodovací činnost soudů dospěla k závěru, že ani toto není dostatečným důvodem pro zastavení exekuce pro její bezvýslednost. V první řadě je na místě uvést, že pokud by docházelo k zastavení exekuce jen z důvodu pobytu povinného ve výkonu trestu odnětí svobody, tak by došlo k popření zásady, že žádná osoba nesmí těžit ze svého protiprávního (nepoctivého) činu⁷⁴. Spáchá-li povinný trestný čin, pro který je následně odsouzen k trestu odnětí svobody, tak to ve svém důsledku nesmí znamenat, že bude zbaven povinností, která pro něj vyplývá z jeho předchozí chování. Navíc takto by došlo i k popření smyslu náhrady škody způsobené trestnými činy, neboť neuhradí-li odsouzený (povinný) svoji pohledávku, tak by se poškozený, kterému byl přiznán určitý nárok např. v adhezním řízení, nemohl splnění povinností domoci žádným způsobem (pokud by povinný neměl samozřejmě např. bankovní účet atd., protože na takový způsob provedení exekuce nemá pobyt povinného ve výkonu trestu odnětí svobody žádný vliv). Jak již bylo naznačeno, tak samotný pobyt povinného ve výkonu trestu odnětí svobody neznamená překážku pokračování exekuce, jak je tomu např. v souvislosti s probíhajícím insolvenčním řízením na majetek povinného⁷⁵, proto soudní exekutor může i nadále exekuci provádět a zajišťovat případně i jeho majetek zejména pak bankovní účty, pohledávky aj., nicméně nachází-li se povinný ve výkonu trestu odnětí svobody po celou dobu trvání exekuce, tak soudní exekutor např. nemůže reálně provést mobiliární exekuci v místě faktického bydliště povinného, když tato by musela být provedena ve věznici, což je nepřípustné. Soudní exekutor tak nemůže objektivně komplexně zhodnotit majetkovou situaci povinného, a proto jak uvádí např. KS v Brně – pobočka ve Zlíně v jednom ze svých rozhodnutí, není na místě exekuci zastavit a do doby, než bude možné prověřit majetkovou situaci i tímto způsobem, je nutné na provádění exekuce trvat.⁷⁶ Exekuce by neměla být zastavena ani v případě, že povinný není ve výkonu trestu odnětí svobody pracovníčně zařazen a není možné z jeho příjmu provádět srážky, přičemž vymožení pohledávky jiným způsobem bylo shledáno jako nemožné. NS ČR ve své činnosti, dle mého názoru zcela správně dovedl, že je nutné v tomto případě posuzovat i případnou možnost zaměstnání povinného po jeho propuštění, a to s ohledem na jeho věk (zda se bude po propuštění nacházet např. v produktivním věku), zdravotní stav apod.⁷⁷ Pro úplnost pak uvádím, že tento závěr by z mého pohledu neměl být aplikován pouze na povinného ve výkonu trestu, ale možnost zaměstnání povinného je nutné bezpochyby posuzovat s ohledem na možný vývoj exekuce i v případě povinného, který se ve výkonu trestu nenachází.

⁷⁴ Viz např. ust. § 6 odst. 1 věta první o.z.

⁷⁵ Srov. ust. § 109 odst. 1 písm. c) i.z.

⁷⁶ Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočka ve Zlíně ze dne 3. prosince 2018, sp. zn. 60 Co 399/2018.

⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. května 2018, sp. zn. 20 Cdo 338/2018.

Shora uvedené důvody se nejčastěji objevují v návrzích povinných na zastavení exekuce a po většinou samy o sobě nejsou důvodem pro zastavení exekuce, a proto jako poslední konkrétní důvod pro zastavení exekuce z důvodu její bezvýslednosti jsem vybral případ, kdy k zastavení exekuce dochází nejčastěji přímo na základě podnětu soudního exekutora, a to v případě, že je povinný cizinec nebo občan ČR s ukončeným trvalým pobytem na území ČR.⁷⁸ Již v souvislosti se zahájení takové exekuce si je na místě klást otázku, zda vůbec může být vůči cizinci exekuce na území ČR vedena. U cizinců je místní příslušnost dána u soudu, v jehož obvodu se nachází majetek⁷⁹, nicméně Velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia NS ČR v jednom ze svých rozhodnutí dospěl k závěru, že exekuční soud před pověřením soudního exekutora vedením exekuce nezjišťuje existenci majetku povinného na území ČR⁸⁰, což může být v případě, že oprávněný neuvede v exekučním návrhu majetek povinného problém, neboť jak již bylo uvedeno výše, tak soudní exekutor může zjišťovat majetek povinného až po pověření exekuce. V takovém případě pak musí NS ČR, který rozhoduje ve věci dle ust. § 11 odst. 3 o.s.ř., určit místní příslušnost v souladu se zásadou hospodárnosti.⁸¹ Z mých dosavadních zkušeností pak vyplývá, že jako exekuční soud je nejčastěji označen ten soud, u kterého požádal soudní exekutor o pověření vedením exekuce jako první (tj. soud v jehož obvodu měl povinný dříve místo pobytu / majetek dle informací soudního exekutora). Při zjišťování majetku povinného je poté soudní exekutor omezen pouze na majetek povinného na území ČR, neboť soudní exekutor nemá žádnou pravomoc postihovat majetek povinného v zahraničí, přičemž u cizinců lze právě takový majetek předpokládat. Vzhledem k tomu, že povinný nemusí mít v ČR žádný majetek, a navíc soudní exekutor nemusí mít o povinném ani dostatečné informace pro lustraci majetku povinného (např. rodné číslo atd.), tak šetření na majetku povinného může být ukončeno záhy a z mého pohledu zde není prostor pro to, aby exekuce nebyla v případě podnětu soudního exekutora zastavena (i bez souhlasu oprávněného), když většinou nelze reálně předpokládat (na rozdíl od povinných, kteří mají na území ČR pobyt), že by se majetková situace povinného pozitivně na území ČR změnila, když se zde již po většinou nenachází. I proto by oprávněný s exekučním titulem vydaným v ČR vůči cizinci měl před tím, než podá exekuční návrh u soudního exekutora v ČR důkladně zvážit, zda bude zahájení exekuce na území ČR účelné, případně bude výhodnější zahájit exekuci ve státě, kde se povinný zdržuje nebo má prokazatelně majetek. V souvislosti se světovou globalizací a zejména s členstvím ČR v EU, pak již není tolik

⁷⁸ Exekuce vůči cizincům jsou z mé dosavadní zkušenosti vedeny zejména pro oprávněné jako jsou dopravní podniky (pokuty za nezaplacené jízdné), příp. mobilní operátoři.

⁷⁹ Ust. § 45 odst. 2 věta poslední e.ř.

⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2012, sp. zn. 31 Nd 200/2012.

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2012, sp. zn. 31 Nd 200/2012.

komplikované pro oprávněného zahájit exekuci v jiném členském státě než ve státě, kde byl vydán exekuční titul, když dochází k uznávání i cizozemských rozhodnutí⁸².

1.3.2 Rozhodnutí a res iudicata

V souvislosti s rozhodnutím v řízení o zastavení exekuce pro její bezvýslednost je pak na místě uvést, že takové rozhodnutí může mít i důsledky pro případná další řízení, a to v existenci negativní podmínky řízení – res iudicata. Obecně platí, že i v případě zamítnutí návrhu povinného na zastavení exekuce nastává v případném dalším řízení překážka věci rozsouzené, která je dána stejnými účastníky řízení (oprávněným a povinným) a také stejným důvodem pro zastavení exekuce vyplývajícím z totožných skutkových tvrzení, přičemž tato překážka brání věcnému projednání dalšího návrhu povinného na zastavení exekuce. Nicméně v souvislosti s návrhem povinného na zastavení exekuce pro jeho nemajetnost není existence nedostatku podmínky řízení absolutní a povinnému tak je zachována možnost navrhnout zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř. opakovaně v případě, že bude povinný tvrdit změnu poměrů, která nebude bezvýznamná.⁸³ Komplikace však může z mého pohledu nastat v případě, že povinný tvrdí svoji nemajetnost v návrhu bezprostředně po zahájení exekuce a jeho návrh bude zamítnut pro předčasnost (jak bylo nastíněno výše v souvislosti s podáním návrhu na zastavení exekuce ze strany povinného), neboť ke změně poměrů nemusí dojít a povinný by tak nemohl tvrdit jiné rozhodné skutečnosti než ty, které uváděl v návrhu předchozím. Samozřejmě v případě zjištěné bezvýslednosti exekuce by mělo dojít k podání podnětu ze strany soudního exekutora, ale v případě, že tento podnět nepodá, by bylo zcela v rozporu se smyslem tohoto právního institutu, pokud by řízení o dalším návrhu povinného, jenž by byl podaný např. po uplynutí 1 roku od rozhodnutí soudu, bylo zastaveno pro překážku věci rozsouzené. Proto i takový návrh musí být, dle mého názoru, projednán a také by o něm mělo být věcně rozhodnuto, neboť v řízení i tak došlo ke změně, spočívající ve zjištěních soudního exekutora o majetku povinného, kdy toto nevedlo k vydání odpovídajícího exekučního příkazu na majetek povinného.

Shledá-li naopak exekuční soud, příp. soudní exekutor se souhlasem oprávněného, naplnění důvodu pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., tak ani takové rozhodnutí nezavazuje povinného povinnosti splnit svůj dluh, neboť zastavení exekuce není v žádném případě obdobou institutu, který je typický pro insolvenční řízení – oddlužení.⁸⁴ Aby však oprávněný nepřišel o možnost reálně vymoci povinnost přiznanou exekučním titulem, ačkoliv

⁸² Viz např. Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

⁸³ NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. *Právní rozhledy*, 2020, č. 18, s. 620.

⁸⁴ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. října 2017, sp. zn. 20 Co 104/2017.

byla původně vedená exekuce zastavena pro nemajetnost povinného, nelze uzavřít, že takové rozhodnutí zakládá bez dalšího pro opětovné zahájení exekuce *res iudicata*.

Rozhodnutí o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného lze označit jako rozhodnutí „protentokrát“, neboť překážka věci pravomocně rozsouzené nastává jen ke skutečnosti, že povinný nemá žádný majetek v době rozhodování o zastavení exekuce. Oprávněný tedy může podat nový exekuční návrh, a pokud v něm uvede nové skutečnosti týkající se majetku povinného (např. zaměstnání povinného apod.), tak nelze exekuční řízení zastavit s odkazem na ust. § 159a o.s.ř.⁸⁵ Tímto postupem se však dostává do nepříznivého postavení oprávněný, který má nepoměrně menší možnosti, jak zjistit majetek povinného, než má v rámci exekuce soudní exekutor (oprávněný může požádat soud o předvolání povinného k prohlášení o majetku, sám prověřovat majetek povinného evidovaný ve veřejný seznamech – katastr nemovitostí apod.). Zároveň ani „preventivní“ zahajování další exekuce ze strany oprávněného nemusí být ve věci úspěšné, neboť zejména, je-li dříve zahájená exekuce zastavena pro její bezvýslednost, tak lze předpokládat, že soudní exekutor bude po oprávněném požadovat v případě opětovného zahájení exekuce složení zálohy na náklady exekuce, když takovou exekucí se vystavuje vysokému riziku, že opět nebudou jeho náklady vymoženy.⁸⁶ V případě, že by pak oprávněný nebyl ochoten složit zálohu, mohl by soudní exekutor odmítnout exekuci provést.⁸⁷

1.4 Náklady exekuce při zastavení exekuce

V případě, že je exekuce soudním exekutorem, příp. exekučním soudem shledána bezvýslednou a dojde k jejímu zastavení, musí být rozhodnuto i o nákladech soudního exekutora. Aktuální právní úprava vysloveně uvádí, že v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného hradí paušálně určené či účelně vynaložené náklady soudního exekutora oprávněný⁸⁸, přesto však aplikace tohoto ustanovení není zcela jasná. Ustanovení § 89 věta druhá e.ř. nelze převzít bez dalšího, neboť i v tomto případě je nutné v souladu s judikaturou aplikovat princip zavinění na zastavení exekuce, který je vymezen ve větě první citovaného ustanovení, tzn., že i v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného je případná povinnost oprávněného k náhradě paušálně určených či účelně vynaložených výdajů soudního exekutora závislá na konkrétní míře jeho zavinění na zastavení exekuce.⁸⁹ Zavinění na zastavení exekuce je však nutné zkoumat vždy v tom kterém případě individuálně, neboť zavinění na straně oprávněného nelze

⁸⁵ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 136-137.

⁸⁶ Usnesení Ústavního soudu ze dne 14. března 2018, sp. zn. I. ÚS 3873/17.

⁸⁷ Ust. § 30 písm. b) e.ř.

⁸⁸ Ust. § 89 věta druhá e.ř.

⁸⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 29. září. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/08, body 13-17.

shledat pouze jeho v dispozičním úkonu – v podání exekučního návrhu u soudního exekutora⁹⁰. Takto přijatý závěr je, dle mého názoru, zcela správný a odpovídá i postavení soudního exekutora, které bylo dovozeno zejména judikaturou ÚS ČR, že soudní exekutor je na výsledku exekuce materiálně zainteresován, vystupuje v rámci své činnosti v postavení podnikatele, a proto musí být vystaven i určité míře rizika, že jeho náklady, které budou přiznány vůči povinnému, nebude moci s ohledem na nemajetnost povinného vymoci a toto riziko nelze bez dalšího přenášet na oprávněného.⁹¹

V souvislosti s mírou zavinění na zastavení exekuce pro nemajetnost povinného je pak na místě zmínit, že ve značné většině případů bude zavinění na zastavení exekuce pro její bezvyslednost shledáno na straně povinného, a proto by náklady měly být v souladu s výše uvedeným závěrem přiznávány soudnímu exekutorovi právě vůči tomuto účastníkovi, neboť, jak správně uvedl v jednom ze svých rozhodnutí ÚS ČR, skutečnost, že je povinný aktuálně nemajetný není důvodem jeho zvláštní ochrany vůči soudnímu exekutorovi.⁹² Tyto závěry však vedou, dle mého názoru, toliko k vytvoření dalšího rozhodnutí, které ukládá povinnost, jenž nebude možné vymoci, když je povinný nemajetný. Z judikatury pak vyplývá, že vůči povinnému nebude možné přiznat náklady pouze v případě, že povinný byl při zahájení solventní a nemajetnost byla způsobena protiprávním činem 3. osoby⁹³ nebo např. byla-li nemajetnost povinného zapříčiněna v souvislosti s duševním onemocněním povinného.⁹⁴

S ohledem na shora uvedené, pak lze uzavřít, že ust. § 89 věta druhá e.ř. bude aplikováno pouze výjimečně, a to v případě, že procesní zavinění na zastavení exekuce nebude možné shledat na povinném ani v jednání oprávněného, a v rámci zastavení exekuce pak bude možné oprávněnému uložit povinnost nahradit soudnímu exekutorovi alespoň náklady, které byly z jeho strany účelně vynaloženy.⁹⁵ Výše takových nákladů pak může být v souladu s ust. § 89 věty poslední e.ř. modifikována dohodou mezi oprávněným a soudním exekutorem. Závěrem je pak na místě pro úplnost uvést, že nelze-li určit účastníka, který zavinil zastavení exekuce, mohou být soudnímu exekutorovi přiznány vůči oprávněnému pouze účelně vynaložené náklady, příp. paušálně určené hotové výdaje, nikoliv odměna, byť v minimální výši dle ust. § 6 vyhlášky č. 330/2001 Sb., exekučního tarifu, kdy k přiznání této odměny je nutné prokázat zavinění na zastavení exekuce.⁹⁶

⁹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 5. května 2009, sp. zn. IV. ÚS 314/09.

⁹¹ HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompendium judikatury / EXE III. Odměna exekutora a nábrada nákladů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 196.

⁹² Nález Ústavního soudu ze dne 28. května 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18, bod 22.

⁹³ Nález Ústavního soudu ze dne 28. května 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18, bod 23.

⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 11. prosince 2020, sp. zn. II. ÚS 65/20, bod 32.

⁹⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 28. května 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18, bod 22.

⁹⁶ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 113.

2 Zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.

„Výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku.“⁹⁷

Dalším a zároveň posledním důvodem pro zastavení exekuce, kterému se budu dále v mojí práci blíže věnovat, je důvod pro zastavení exekuce uvedený v ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. I tento důvod pro zastavení exekuce je upraven v rámci právní úpravy výkonu rozhodnutí v o.s.ř., nicméně opět je možné tento zákonný důvod, obdobně jako všechny důvody v předmětném ustanovení, aplikovat na zastavení exekuce vedené dle e.ř.⁹⁸. Předmětné ustanovení pro zastavení exekuce je na místě aplikovat v situacích, kdy v rámci exekuce nastanou skutečnosti, se kterými zejména hmotněprávní právní předpisy spojují zánik práva přiznaného konkrétním rozhodnutím – exekučním titulem ve věci. Jedná se zejména o hmotněprávní skutečnosti, které jsou upraveny např. v ust. § 1908 a násl. o.z. – např. splnění dluhu, započtení, splnutí apod. Důvodem pro zastavení exekuce však také mohou být i skutečnosti vyplývající ze samotného exekučního rozhodnutí, a to v situaci, kdy exekuční titul sám s určitou okolností způsobuje zánik předmětné povinnosti např. v případě, že v rámci rozhodnutí soudu je vyhověno žalobě s tzv. složeným petitem – alternativní petit nebo alternativa facultas. V takovém případě, nesplní-li povinný svoji povinnost dobrovolně na základě předmětného rozhodnutí, přechází možnost volby plnění na oprávněného, přičemž svůj výběr následně zohlední v exekučním návrhu, pokud však povinný následně po zahájení exekuce splní předmětnou povinnost jiným způsobem dle exekučního titulu, než je povinnost vymáhaná v exekuci, je v daném případě také nutné exekuci zastavit na základě návrhu účastníka právě s odkazem na ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.⁹⁹

V souvislosti se zánikem práva je pak na místě při aplikaci tohoto zákonného důvodu pro zastavení exekuce dostatečně zjistit, kdy k samotnému zániku práva došlo, a to zejména s ohledem na to, zda k tomuto došlo před nebo až po vydání příslušného exekučního titulu. Obecně je tento důvod pro zastavení exekuce aplikovatelný na situace, kdy došlo k zániku práva až poté, co bylo rozhodnutí, které je v rámci exekuce exekučním titulem, vydáno. V případě, že došlo k zániku práva ještě před vydáním rozhodnutí (exekučního titulu), tak v takovém případě měl povinný (v nalézacím řízení žalovaný) možnost využít nápravných prostředků v nalézacím řízení. Došlo-li tedy k zániku práva ještě před vydáním exekučního titulu, tak toto nelze v rámci exekuce reflektovat, neboť soudnímu exekutorovi ani exekučnímu soudu není dána možnost přezkoumávat věcnou správnost exekučního titulu (srov. např. usnesení NS ČR ze dne

⁹⁷ Ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.

⁹⁸ Ve spojení s ust. § 52 odst. 1 e.ř.

⁹⁹ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 234-235.

27. 3. 2012, sp. zn. 20 Cdo 3291/2011).¹⁰⁰ Předmětné ustanovení však obsahuje přímo ve svém znění i jednu z výjimek, kterou je situace, kdy je podkladovým rozhodnutím pro vedení exekuce rozsudek pro zmeškání ve smyslu ust. § 153b o.s.ř. V takovém případě, pak může dojít k zastavení exekuce i v případě zániku práva vymáhaného v exekuci ještě před vydáním exekučního titulu ve věci. Jako důvod pro zavedení této výjimky do právního řádu uvádí Kurka situaci, kdy důvodem kvalifikovaného zmeškání jednání žalovaným je skutečnost, že např. splnil svůj dluh v očekávání, že bude žaloba vzata zpět, ale žalobce, který se k nařízenému jednání dostavil, o této skutečnosti nevěděl, a proto tuto skutečnost v řízení nikterak nerefletoval – nevzal žalobu zpět.¹⁰¹ Dalším důvodem pro právní zakotvení této výjimky je i skutečnost, že takový rozsudek se podává výlučně na základě skutkových závěrů učiněných na základě toho, že soud považuje skutková tvrzení v žalobě za pravdivá a neprovádí dokazování pro ověření pravdivosti těchto tvrzení.¹⁰²

Z dikce samotného ustanovení vyplývá, že toto je aplikovatelné výlučně v případě zániku práva, které bylo přiznáno rozhodnutím (ve smyslu exekučního titulu), nicméně exekučním titulem nemusí být dle ust. § 40 odst. 1 e.ř. toliko rozhodnutí, ale např. i notářský zápis se svolením k vykonatelnosti (ust. § 40 odst. 1 písm. d) e.ř.), příp. dříve zápis exekutorský. Beze sporu je možné, aby byla exekuce zastavena i v případě zániku práva přiznaného takovým „jiným“ exekučním titulem, než je rozhodnutí (viz ust. § 274 odst. 1 písm. e) o.s.ř. ve spojení s ust. § 52 odst. 1 e.ř.). Pro úplnost je pak na místě uvést, že tam, kde citované rozhodnutí uvádí jako rozhodný okamžik vydání rozhodnutí (tj. jeho vyhlášení dle ust. § 156 odst. 1 o.s.ř., resp. vyhotovení dle ust. § 170 odst. 1 o.s.ř.), tak v případě notářského zápisu je nutné považovat za rozhodný den okamžik, kdy byl předmětný notářský zápis vyhotoven, resp. kdy se tento stal perfektním.¹⁰³

V souvislosti se zastavením exekuce vedené na základě „jiného“ titulu se může jevit jako sporné, zda má dojít k aplikaci tohoto ustanovení i v souvislosti se zánikem práva ještě před vydáním tohoto titulu odlišného od rozhodnutí. Dosavadní praxe exekučních soudů a judikатурní činnost soudů vyšších instancí se dlouhodobě přiklání ke gramatickému výkladu tohoto ustanovení a exekuce vedené na základě notářského (exekutorského) zápisu se svolením k vykonatelnosti v případě zániku (neexistence) exekučně vymáhaného práva před vydáním exekučního titulu zastavují s odkazem na ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. (viz např. Usnesení

¹⁰⁰ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1116.

¹⁰¹ KURKA, Vladimír. In: KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, s. 381-382.

¹⁰² MÁDR, Jaroslav. In: JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V. (§ 251–376 o.s.ř.)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, s. 108.

¹⁰³ KURKA, Vladimír. In: KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, s. 381-382.

Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5537/2016).¹⁰⁴ Objevují se však názory, že je na místě předmětné ustanovení aplikovat i na situace, kdy právo zaniklo ještě před vydáním např. notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, neboť „jiný“ exekuční titul, než je rozhodnutí, nemá totožné účinky jako pravomocné a vykonatelné rozhodnutí, které je výsledkem nalézacího řízení (ust. § 159a o.s.ř.).¹⁰⁵ Tento závěr podtrhuje zejména skutečnost, že notářský zápis není výsledkem žádného řízení, kde by k tomu oprávněný subjekt (orgán) mohl posuzovat existenci práva, příp. jeho trvání, ale jedná se o prostou procesní dohodu mezi účastníky s tím, že je předmětná dohoda přímo vykonatelná, i proto se k výše uvedenému názoru, že je možné toto ustanovení aplikovat i na zánik práva přiznaného „jiným“ exekučním titulem před vydáním takového titulu, příklání např. i Svoboda.¹⁰⁶ Svoboda pak tyto úvahy rozšiřuje (za použití argumentu ad maiori a minus) i na případy, kdy je vykonáváno právo, které bylo přiznáno jiným exekučním titulem, ačkoliv toto bylo právně neúčinné (např. v situaci, kdy je toto v rozporu s dobrými mravy).¹⁰⁷ Výše uvedené úvahy jdou sice z mého pohledu správným směrem, kdy je opravdu nutné exekuci zastavit, bylo-li právo přiznáno jiným titulem, ačkoliv takové právo nikdy neexistovalo nebo zaniklo ještě před sepsáním takové dohody, nicméně v zájmu právní jistoty pro jednotlivé účastníky a s ohledem na spíše formální pojetí exekučního řízení, není na místě, dle mého názoru, vykládat citované ustanovení nad rámec jeho dikce, a proto se v dané věci příkláním k tomu, aby v takovém případě bylo v souvislosti se zastavením exekuce aplikováno ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. Nicméně pro futuro by bylo na místě zvážit pro lepší koncepčnost důvodů pro zastavení exekuce novelizovat předmětné ustanovení a rozšířit toto o další výjimku v souvislosti s „jinými“ exekučními tituly. Znění takové ustanovení by pak mohlo znít v části za středníkem takto: „bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání nebo notářským (exekučním) zápisem se svolením k vykonatelnosti, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním takového exekučního titulu“. V případě, že by byla v budoucnosti taková výjimka do právního řádu vtělena, došlo by i k pokrytí situací, kdy před vydáním exekučního titulu nebylo provedeno dokazování, a nebylo tak možné pravdivost tvrzení, resp. existenci nároku oprávněného řádně posoudit.

Níže se budu dále věnovat procesní stránce rozhodování o zastavení exekuce z tohoto analyzovaného důvodu, neboť takové řízení vykazuje jistá specifika, když se jedná o tzv. incidenční, resp. opoziční spor, a dále také nejčastěji uváděným konkrétním důvodům, které

¹⁰⁴ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 242-243.

¹⁰⁵ Viz např. LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1116-1117.

¹⁰⁶ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 242-243.

¹⁰⁷ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 242-243.

jsou v souvislosti s tímto zákonným důvodem pro zastavení exekuce z mého pohledu nejčastější v návrzích účastníků na zastavení exekuce.

2.1 Povaha sporů o zastavení exekuce z důvodu zániku práva

Jak již bylo uvedeno výše, tak spor o zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. je možné dle právní teorie zařadit mezi tzv. incidenční spory, tj. kontradiktorní spory, které jsou ovládány principem projednáním. V rámci takových sporů pak povinný tvrdí skutečnosti odůvodňující zastavení exekuce a na druhé straně oprávněný tvrdí, že je na místě, aby bylo v exekuci i nadále pokračováno, neboť neexistují okolnosti odůvodňující zastavení exekuce nebo tyto nejsou v konkrétním řízení rozhodné. Příslušný spor je pak na rozdíl od tzv. sporů koincidenčních projednáván přímo v rámci exekuce a nedochází tak k zahájení samostatného nalézacího řízení. Incidenční spory při zastavení exekuce pak lze rozdělit na spory opoziční a impugnační, kdy za opoziční spory jsou označovány právě řízení o zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. a mezi impugnační spory řadíme řízení o zastavení exekuce z tzv. jiného důvodu, tj. dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.¹⁰⁸

Fiala ve své publikaci uvádí, že tzv. opoziční spor je sporem mezi povinným a oprávněným, proto je nutné, aby povinný ve věci vyvinul procesní aktivitu a zánik práva po vydání exekučního titulu uplatnil v rámci exekuce návrhem na zastavení exekuce. Aktivní legitimace povinného k podání návrhu na zastavení exekuce je pak odvozována z povahy samotného sporu, kdy oprávněný tím, že trvá na dalším provádění exekuce, tvrzení povinného, že právo vymáhané v exekuci již zaniklo, fakticky popírá.¹⁰⁹ I proto nelze uzavřít, že vždy, kdy dojde k zániku práva způsobem předvídaným zákonem, nastává tzv. opoziční spor. K takovému sporu nedochází za situace, kdy zastavení exekuce navrhne sám oprávněný dle ust. § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř. ve spojení s písm. g) cit. ustanovení, příp. navrhne-li povinný zastavení exekuce z důvodu zániku práva dříve, než návrh podá oprávněný, nicméně ten, poté, co mu je návrh doručen k vyjádření, se zastavením exekuce souhlasí a soudní exekutor pak exekuci zastaví v souladu s ust. § 55 odst. 3 e.ř.). Takové řízení pak nevykazuje žádná specifika a z procesního hlediska není ani tolik problematické.

Nicméně v případě, že v řízení o zastavení exekuce dojde mezi oprávněným a povinným ke sporu o to, zda má exekuce i nadále trvat, nebo má dojít k jejímu zastavení z důvodu zániku práva vymáhaného v exekuci, tak takový spor rozhoduje výlučně soud exekuční. Ačkoliv není takové řízení samostatným nalézacím řízením dle o.s.ř., tak svojí povahou se takové řízení

¹⁰⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta, ŠTEVČEK, Marek. In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 49-53.

¹⁰⁹ FIALA, Josef. *Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekuční spory)*. Praha: Univerzita Karlova, 1972, s. 100.

standartnímu nalézacímu řízení velmi podobá. NS ČR ve svých rozhodnutích dokonce výslovně uvádí, že: „*opoziční spory jsou ve své podstatě nalézacími řízeními, která se odehrávají uvnitř vykonávacího řízení*“.¹¹⁰ Takto danou povahou incidenčních sporů (tzn. nejen opozičních, ale i impugnačních) jsou pak kladeny vysoké požadavky jak na samotný exekuční soud, tak i na jednotlivé účastníky řízení.

Ze sporného povahy těchto řízení pak vyplývá, že účastníci jsou zavázáni nejen povinnostmi, ale i břemenem tvrdit a prokazovat rozhodné skutečnosti, neboť se po většinou jedná o skutečnosti, které jsou známy pouze jim a také jen oni je mohou prokázat, kdy tyto tvrdí např. v návrhu.¹¹¹ Pokud tedy povinný podává návrh na zastavení exekuce s odkazem na ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., tak mu nestačí pouze určité okolnosti tvrdit, ale tyto musí i prokázat, když na tom je přímo závislý jeho případný úspěch ve věci. Exekuční soud musí ex offio zjišťovat pouze rozhodné skutečnosti týkající se procesního charakteru, nikoliv okolností vyplývajících z práva hmotného.¹¹² V souvislosti s takto stanoveným břemenem rozvrženým mezi jednotlivé účastníky, pak exekuční soudy musí poučovat kromě procesních práv a povinností (ust. § 254 odst. 3 o.s.ř.) také i o jejich případném hrozícím neúspěchu ve věci dle ust. § 118a odst. 1 až 3 o.s.ř. Taková poučovací povinnost je pak omezena pouze v rozsahu, v jakém je nutné doplnit skutková tvrzení a důkazní návrhy ze strany účastníků, přičemž soud nemá povinnost informovat účastníky o každém zamýšleném jiném právním názoru.¹¹³

I přesto, že se řízení v rámci incidenčních sporů velmi podobají těm, ve kterých soud tzv. nalézá právo, tak nelze bez dalšího opomenout zákonná omezení pro řízení vykonávací, resp. bez dalšího aplikovat pro incidenční spory veškerá ustanovení dle části třetí o.s.ř. Dle ust. § 35 odst. 5 e.ř. nelze exekuční řízení přerušit, nestanoví-li jinak zvláštní zákon. Tento zákaz se tak vztahuje i na řízení v rámci takto specifických sporů¹¹⁴, proto ani v případě řízení o zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) nebo h) o.s.ř. nelze takové dílčí řízení vznikající v rámci exekuce přerušit (na rozdíl od standartního nalézacího řízení – viz ust. § 109 a § 110 o.s.ř.). Judikaturou však bylo dovozeno, že nemožnost řízení přerušit, nezbavuje soud povinnosti vyčkat výsledku jiného souvisejícího řízení (např. trestního), v případě, že výsledek tohoto řízení nebo důkazní prostředky, které budou v rámci tohoto řízení zajištěny, podstatně ovlivní výsledek řízení o žalobě impugnační nebo opoziční. Pokud by pak exekuční soud rozhodl bez toho, aby mu byly známy např. výsledky souvisejícího řízení, ačkoliv účastník o takový postup požádá, bylo by

¹¹⁰ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. prosince 2018, sp. zn. 20 Cdo 4299/2018.

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2019, sp. zn. 20 Cdo 2074/2019.

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2019, sp. zn. 20 Cdo 2074/2019.

¹¹³ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 231-232.

¹¹⁴ Při logickém výkladu pojmu „exekuční řízení“ v daném ustanovení lze pak uzavřít, že zákaz přerušení se vztahuje i na jednotlivá dílčí řízení vznikající v rámci exekuce (viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. ledna 2017, sp. zn. 20 Cdo 417/2016).

řízení stíženo vadou dle ust. § 219 odst. 1 písm. a) o.s.ř.¹¹⁵ Z mého pohledu je však nepochybné, že bude-li mít exekuční soud v řízení za to, že lze důvodně očekávat zastavení exekuce, byť na základě okolností, které mohou vyvstat v souvislosti s jiným řízením, rozhodne o odkladu exekuce dle ust. § 54 odst. 6 e.ř., a tím bude de facto docíleno i přerušování řízení (např. do skončení souvisejícího řízení nebo do rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce). Navíc zákon nestanoví žádnou lhůtu, ve které by měl exekuční soud o návrhu na zastavení exekuce rozhodnout (na rozdíl od návrhu na odklad – viz ust. § 55 odst. 7 e.ř.)

Kromě institutu přerušování řízení se pak také (na rozdíl od nalézacího řízení) neuplatní např. koncentrace řízení, a proto je možné rozhodné skutečnosti uplatňovat i v rámci odvolacího řízení, a to i v případě, že soud v rámci rozhodování poučil účastníka v souladu s ust. § 118 odst. 1 až 3 o.s.ř.¹¹⁶, i proto mají takové spory velmi často velmi komplikovanou povahu a řízení v rámci nich může být značně zdlouhavé.

2.2 Rozhodování soudu o zániku práva

2.2.1 Splnění dluhu

V první části této podkapitoly se budu věnovat z mého pohledu nejžádanějšímu způsobu zániku závazků – splnění. Právní úpravu zániku závazku splněním nalezneme v ust. § 1908 a násl. o.z. V případě, že dlužník nesplní svoji povinnost řádně a včas, a to ani poté, co mu byla určitá povinnost uložena v rámci řízení, jehož výsledkem bylo vydání exekučního titulu, má věřitel, příp. jiná oprávněná osoba, které byla příslušná pohledávka např. postoupena, právo domáhat se nuceného splnění povinnosti v rámci vykonávacího řízení. I v případě plnění na pohledávku vymáhanou v rámci exekuce dochází k (částečnému) splnění dluhu – pohledávky, a proto se na první pohled jeví aplikace ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. pro zastavení exekuce z důvodu splnění pohledávky jako zcela jasná, nicméně zánik pohledávky nemusí vždy znamenat i nutnost rozhodnout o zastavení exekuce z tohoto důvodu.

V případě výkonu rozhodnutí dle o.s.ř. je nutné tento zastavit i v případě, že došlo k zániku závazku splněním poté, co byl příslušný výkon nařízen, a to za situace, kdy povinný plní oprávněnému mimo předmětný výkon rozhodnutí, příp. plní-li na pohledávku třetí osoba (odlišná od povinného).¹¹⁷ Na rozdíl od právní úpravy výkonu rozhodnutí, exekuční řád přímo stanoví v ust. § 46 odst. 4 e.ř., že plnit může povinný, jak k rukám soudního exekutora (nejčastěji na jeho bankovní účet), tak i přímo k rukám oprávněného. Oprávněný poté, co povinný splní pohledávku k jeho rukám, musí platbu na jeho účet soudnímu exekutorovi toliko připsat řádně

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. ledna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5739/2016.

¹¹⁶ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 232.

¹¹⁷ TRIPES, A. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání, Praha: C. H. Beck, 2006. s. 173.

oznámit.¹¹⁸ Z takto stanoveného pojetí plnění na účet oprávněného poté, co se povinný o exekuci dozvěděl, vyplývá, že toto nezakládá, na rozdíl od výkonu rozhodnutí, důvod pro (částečně) zastavení exekuce a aplikaci ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., když i takové plnění je nutné považovat za vymožené v rámci provádění exekuce. Pro úplnost je také na místě uvést, že důvod pro zastavení exekuce není dán ani v případě, že je exekuce (byť částečně) provedena na základě konkrétního vydaného exekučního příkazu (např. obdrželi soudní exekutor od zaměstnavatele provedenou srážku ze mzdy povinného na základě příslušného exekučního příkazu). Toto vyplývá, dle mého názoru, zejm. z ust. § 51 písm. c) e.ř., kde je uvedeno, že oprávnění soudnímu exekutor zaniká, jestliže je exekuce provedena, tj. kdy jsou pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce vymoženy, přičemž za užití argumentu a maiori ad minus, pak lze dojít k závěru, že pověření k vedení exekuce v částečném rozsahu zaniká i v případě částečného uspokojení pohledávky, a i proto není na místě exekuci částečně zastavit, když došlo k zániku pověření v uvedeném rozsahu. Navíc opačný závěr by byl zcela proti zásadě rychlosti řízení a procesní ekonomie, kdy v případě jakéhokoliv plnění na vymáhanou pohledávku by muselo být vydáno rozhodnutí o zastavení exekuce v odpovídajícím rozsahu a neustále by docházelo k navyšování zejm. nákladů exekuce (např. za poštovné) a administrativní zátěže soudního exekutora.

Problematická se však může jevit aplikace ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. v situaci, kdy dojde alespoň k částečné úhradě dlužné pohledávky poté, co oprávněný svým návrhem zahájí exekuční řízení, ale zároveň plnění nelze označit za poskytnuté „pod tíhou exekuce“. Svoboda ve své publikaci (v souladu s usnesením NS ČR ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 20 Cdo 4481/2007) neoznačuje za plnění pod tíhou exekuce takové plnění, které bylo ze strany povinného poskytnuto na účet oprávněného (příp. soudního exekutora) bez toho, aby byl v rámci exekuce vydán exekuční příkaz, neboť dosud nenastaly účinky výkonu (ust. § 47 odst. 2 e. ř.).¹¹⁹ Dle mého názoru je však tento názor příliš restriktivní a za plnění pod tíhou exekuce je nutné považovat i takové plnění, které bylo poskytnuto i bez vydaného exekučního příkazu, poté, co se povinný dozvěděl o pověřené exekuci zejména tak, že mu byla doručena výzva ve smyslu ust. § 46 odst. 6 e.ř., neboť zákon zaslání výzvy nepodmiňuje vydáním exekučního příkazu a výzva tak může být zaslána i bez toho, aby soudní exekutor zároveň rozhodl o způsobu provedení exekuce¹²⁰. Pokud je tedy splněn peněžitý dluh v mezidobí od zahájení exekučního řízení ze strany oprávněného do doby, než se povinný mohl o exekuci dozvědět, je bezesporu nutné exekuční řízení / exekuci zastavit. Svoboda si ve své monografii dále klade otázku, zda je v případě plnění v průběhu

¹¹⁸ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 330.

¹¹⁹ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 244-245.

¹²⁰ např. exekuční příkaz provedením exekuce prodejem movitých věcí je doručován povinnému až při samotném výkonu, přičemž výzva ke splnění je standardně zaslána i před samotnou mobiliární exekucí.

exekučního řízení na místě exekuci zastavit dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. nebo je nutné zastavit exekuční řízení dle ust. § 104 odst. 1 o.s.ř., přičemž uzavírá, že by mělo dojít k zastavení exekučního řízení, neboť důvody pro zastavení exekuce by se měly aplikovat pouze v souvislosti s exekucí, která je má již účinky výkonu rozhodnutí.¹²¹ Z mého pohledu je však nutné při aplikaci rozhodné právní úpravy zvážit i to, kdy oprávněný sdělí soudnímu exekutorovi platbu na jeho účet, neboť dojde-li k oznámení částečného splnění povinnosti ze strany oprávněného před tím, než je vydáno pověření, je na místě, aby exekuční soud udělil soudnímu exekutorovi pokyn k (částečnému) zastavení exekuce dle ust. § 43a odst. 6 e.ř.¹²² Ovšem v případě, že dojde k oznámení takové platby až poté, co je soudní exekutor ve věci pověřen, je již na místě exekuci zastavit dle ust. § 268 odst. 1 písm. c) o.s.ř. ve spojení právě s písm. g) cit. ustanovení, byť ke splnění došlo ještě před pověřením soudního exekutora.¹²³

2.2.2 Započtení

Jedním z hmotněprávních důvodů způsobující zánik závazku, kterému se budu také blíže věnovat v souvislosti se zastavením exekuce, je započtení neboli kompenzace. Zánik závazku započtením upravuje občanský zákoník v ust. § 1982 a násl. o.z. a smyslem tohoto institutu je možnost vyrovnat vzájemné pohledávky mezi totožnými subjekty, kdy věřitel jedné pohledávky je zároveň i dlužníkem pohledávky druhé. Takové pohledávky pak musí být stejného druhu (typicky peněžité plnění) a vzájemně se krýt, byť pouze částečně (poté dochází pouze k částečnému započtení v tom rozsahu, ve kterém se tyto pohledávky kryjí). K realizaci započtení pak může dojít buď jednostranným právním jednáním, příp. dohodou. K započtení na základě jednostranného právního úkonu jsou pak způsobilé pohledávky platně existující, uplatnitelné u soudu, splatné a nepromlčené v době, kdy se tyto setkaly (dle nové právní úpravy v o.z. - kdy se staly způsobilé k započtení). Započtení také nemůže bránit zákon nebo ujednání stran. Dohodou pak lze započíst (s ohledem na volnost smluvních stran) jakékoliv pohledávky, vyjma započtení proti pohledávce na výživné poskytované nezletilým dětem.¹²⁴ Námitka započtení pak může být vznesena mimo soudní řízení, v rámci řízení nalézacího (ust. § 98 o.s.ř.), ale jak vyplývá i z ustálené judikatury NS ČR¹²⁵ může být tato námitka vznesena i v rámci řízení vykonávacího – výkonu rozhodnutí a exekuce.

¹²¹ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 244-245.

¹²² Takový pokyn je pak v praxi, dle mé dosavadní zkušenosti, vydáván nikoliv toliko s odkazem na ust. § 104 odst. 1 o.s.ř., ale s odkazem na ust. § 96 odst. 2 o.s.ř., když oprávnění takové platby oznamují zejm. (částečným) zpětvzetím exekučního návrhu.

¹²³ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. října 2009, sp. zn. 20 Cdo 4481/2007.

¹²⁴ HRUDÍK, Jan, TOMSA, Miloš. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1481 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹²⁵ Srov. např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 1106/2013.

Kompenzační námitka je v rámci exekuce využívána jako obrana povinného proti samotné exekuci, i proto je na místě každé podání, kde povinný namítá započtení pohledávky v plném rozsahu nebo pouze částečně, považovat dle jeho obsahu za návrh povinného na (částečné) zastavení exekuce ve smyslu ust. § 55 e.ř., neboť současná právní úprava jinou možnost obrany proti vedení exekuce povinnému nepřiznává.¹²⁶ Autor citovaného článku se pak domnívá, že přílohou takového podání (návrhu na zastavení exekuce) by měla být listina, prokazující vznik pohledávky, která má být na pohledávku oprávněného započtena, a prokazující také kompenzační projev povinného vůči oprávněnému (vč. potvrzení o jeho doručení oprávněnému).¹²⁷ Dle mého názoru je však možné uplatnit námitku promlčení i v rámci samotného návrhu na zastavení exekuce a není tedy nutné, aby povinný prokazoval, že vůči oprávněnému učinil před podáním návrhu na zastavení exekuce jiný úkon, kterým by právě námitku vznesl, netvrdí-li samozřejmě v návrhu, že tato byla vznesena již dříve (takové tvrzení je nutné prokázat). Je-li námitka vznesena v rámci návrhu na zastavení, tak se, dle mého názoru, i nadále jedná o hmotněprávní jednání účastníka (povinného), které je však vtěleno do návrhu povinného na zastavení exekuce jako procesní obrana ve smyslu ust. § 98 o.s.ř. Lze se však ztotožnit s názorem autora článku, že je na místě k návrhu doložit z jakého titulu pohledávka k započtení vznikla.

Poté, co je v řízení podán návrh na zastavení exekuce z důvodu zániku práva na základě započtení pohledávek, a oprávněný se zastavením exekuce z různých důvodů nebude souhlasit¹²⁸, je nutné, aby o takovém návrhu rozhodl exekuční soud v rámci tzv. opozičního sporu (blíže viz výše). Exekuční soud se pak musí v řízení dostatečně vypořádat s případnou sporností pohledávky, která má být započtena vůči pohledávce oprávněného přiznané pravomocným rozhodnutím soudu. Skutečnost, že je pohledávka sporná a musí být provedeno rozsáhlé dokazování, není sama o sobě důvodem pro zamítnutí žaloby s tím, že by byl případně povinný odkázán nejdříve s uplatněním své pohledávky do standartního nalézacího řízení.¹²⁹ Z toho vyplývá i v judikatuře NS ČR několikrát vyslovený závěr, že v rámci exekuce lze namítnout i započtení pohledávky, která nebyla dosud přiznána v rámci nalézacího řízení.¹³⁰ Zejména právě v řízení o zastavení exekuce, kde je sporné, zda došlo k započtení (zejm. nejudikátní) pohledávky či nikoliv, musí soud často provést rozsáhlé dokazování a za tímto účelem i nařídit jednání, neboť

¹²⁶ STŘELEČEK, Michael. Započtení v exekučním řízení. *Komorní listy*, 2016, roč. 8, č. 28, s. 24.

¹²⁷ STŘELEČEK, Michael. Započtení v exekučním řízení. *Komorní listy*, 2016, roč. 8, č. 28, s. 24.

¹²⁸ Mezi důvody nesouhlasu se započtením pak může patřit např. námitka neexistence pohledávky povinného vůči oprávněnému, nezpůsobilosti pohledávky k započtení apod.

¹²⁹ KURKA, Vladimír. *PŘEHLED JUDIKATURY ve věch výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: Aspi, 2005, s. 152.

¹³⁰ Srov. např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2015, sp. zn. 20 Cdo 1380/2004.

v případě, že by soud rozhodl bez jednání, a to i přesto, že by byla existence započtení pohledávek sporná, tak by bylo řízení stíženo vadou dle ust. § 229 odst. 3 o.s.ř.¹³¹

Právě v souvislosti s problematikou započtení a řízením u soudu se z mého pohledu nejvíce projevují nedostatky tzv. opozičních řízení, kdy soud v rámci exekuce musí „nalézt právo“ obdobně jako soud v řízení nalézacím. Současnou právní úpravu pak Petr označuje za neudržitelnou, a to zejména s ohledem na skutečnost, že exekučnímu soudu je v některých případech dána možnost rozhodovat právní otázky, které by v rámci řízení nalézacího byly v prvním stupni svěřeny krajským soudům, navíc dochází i k nepřiměřeným nerovnostem mezi povinným a oprávněným, neboť oprávněný před zahájením samotné exekuce musel řádně svoji pohledávku vyžalovat a vynaložit tak nemalé náklady (např. zaplatit soudní poplatek apod.), zatímco řízení o návrhu na zastavení není obecně stíženo žádnou poplatkovou povinností. Jako jisté východisko pro korekci aktuální rozhodovací činnosti soudů označil aplikaci ust. § 1987 odst. 2 o.z.¹³² právě pro taková sporná řízení, přičemž vycházel z ojedinělého (z mého pohledu však zcela pochopitelného) rozhodnutí odvolacího soudu (Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. dubna 2018, sp. zn. 24 Co 1863/2017). Pro futuro pak nastiňuje možnost, že by exekuční soud mohl povinného odkázat na řádné nalézací řízení.¹³³ Takový závěr však dosud nemá oporu v aktuální judikатурní činnosti NS ČR v souvislosti s exekucí. Zatímco v rámci nalézacího řízení již NS ČR v jednom ze svých rozhodnutí¹³⁴ dovodil, že lze-li očekávat nepřiměřené prodloužení samotného nalézacího řízení z důvodu nutnosti dostatečně zjistit skutkové okolnosti vzniku pohledávky (zejména existenci a výši započitatelné pohledávky), je na místě konstatovat nekompenzabilitu pohledávky s odkazem právě na ust. § 1987 odst. 2 o.z. a odkázat žalovaného na samostatné nalézací řízení. Takový závěr je poté, dle mého názoru, plně akceptovatelný i v řízení exekučním, které je také silně ovlivněno zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení, a navíc exekuční soud ze své podstaty není určen k tomu, aby suploval nalézací řízení, ale aby toliko posoudil, zda je v daném případě dán důvod pro zastavení exekuce, příp. nikoli, přičemž je-li rozhodná skutečnost pro posouzení naplnění důvodu pro zastavení exekuce zcela sporná a nejistá, není na místě, aby o tomto rozhodoval exekuční soud. Z mého pohledu je tak jen otázkou času, kdy bude takový výše uvedený postup NS ČR akceptován i v souvislosti s řízením vykonávacím.

Za situace, kdy exekuční soud v řízení shledá, že došlo k zániku závazku započtením, a proto je na místě exekuci zastavit, tak musí správně i aplikovat zákonný důvod pro zastavení exekuce,

¹³¹ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2004, sp. zn. 20 Cdo 1329/2003.

¹³² „Pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.“

¹³³ PETR, Bohuslav. K problematice námítky započtení pohledávky v řízení o zastavení exekuce. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 10, s. 366.

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. října 2018, sp. zn. 28 Cdo 5711/2017

neboť v souvislosti se započtením je možné, dle judikatury NS ČR a rozhodovací praxe soudů, exekuci zastavit dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) nebo § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř., přičemž rozhodné je nejen to, kdy došlo k samotnému projevu vůle, který vedl k samotnému zápočtu, ale také to, k jakému okamžiku došlo k zániku pohledávek. Obecně dochází k zániku závazku v případě započtení s účinky *ex tunc*, nikoliv k okamžiku, kdy jedna ze stran projevila vůli směřující k započtení. Současná právní úprava přiznává zánik závazku k okamžiku, kdy jsou splněny všechny předpoklady kompenzability dány u té pohledávky, u které nastaly později¹³⁵, zatímco původní právní úprava v s.o.z. spojovala zánik závazku střetem splatností.¹³⁶ Jak již bylo uvedeno výše, tak exekuční soud nemůže přezkoumávat správnost exekučního titulu, neboť je jeho obsahem vázán a povinen z něj vycházet, i proto není možné zastavit exekuci v případě, že námitka započtení byla vznesena před vydáním exekučního titulu a před vydáním takového rozhodnutí došlo i k samotnému započtení.¹³⁷ Důvod pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. je pak dán v situaci, kdy v exekuci vymáhaná pohledávka zanikla v důsledku započtení vzájemné pohledávky po vydání exekučního titulu¹³⁸, tzn., že zpětné účinky započtení se vážou k okamžiku, který nastal po vydání exekučního titulu. Takový závěr pak vyplývá i z čistě gramatického výkladu příslušného ustanovení. Konstantní je i soudní praxe a judikatura NS ČR v souvislosti s aplikací ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. při započtení, kdy zastavit exekuci, dle tohoto ustanovení je na místě v případě, že projev vůle povinného, směřující k započtení pohledávky vůči oprávněnému, byl učiněn po vydání exekučního titulu, nicméně k zániku pohledávky dochází zpětně do doby před vydání podkladového rozhodnutí.¹³⁹

Svoboda se k tomu závěru však ve své publikaci staví velmi kriticky a uvádí, že ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. by nemělo být v souvislosti se započtením aplikováno, neboť ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. je nutné vykládat tak, že rozhodnou okolností pro zastavení je ta, kdy došlo k uskutečnění námitky započtení (tj. po vydání exekučního titulu), nikoliv k jakému okamžiku *ex tunc* se vážou účinky započtení, a proto je-li vznesena námitka započtení po vydání exekuovaného rozhodnutí a účinky se vážou zpětně před vydání titulu, je i tak nutné exekuci zastavit s odkazem na důvod dle písm. g) citovaného ustanovení.¹⁴⁰ Přestože svoje názory Svoboda opírá o vybraná rozhodnutí NS, tak aktuální judikatura i nadále zastává možnost aplikovat ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. i v souvislosti se započtením, kdy toto je nutné kvitovat,

¹³⁵ Účinky nastupují nejčastěji k okamžiku splatnosti aktivně započítávané pohledávky nebo k okamžiku splnitelnosti pasivně započítatelné pohledávky.

¹³⁶ ŠILHÁN, Josef. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1114-1132. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹³⁷ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2004, sp. zn. 20 Cdo 1570/2003.

¹³⁸ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 1663/2015.

¹³⁹ Viz např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 1663/2015.

¹⁴⁰ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 239-241.

neboť jako nespravedlivé by se jevilo, pokud by exekuce musela být provedena, ačkoliv povinný má vůči oprávněnému pohledávku způsobilou k započtení, kterou mohl započíst i v nalézacím řízení. Je pak již zcela lhostejné, z jakého důvodu takovou pohledávku neuplatnil, zda mu bránily v započtení objektivní skutečnosti nebo např. o takové možnosti nevěděl.¹⁴¹ Navíc z mého pohledu není na místě vykládat ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. v souvislosti se započtením, tak, že je rozhodný projev vůle, nikoli zánik práva (*ex tunc*), neboť toto neodpovídá samotné koncepci právní úpravy započtení a zákonných důvodů pro zastavení exekuce.

Ačkoliv se pak může zdát, že aplikace správného důvodu pro zastavení exekuce je toliko otázkou teoretickou, tak opak je pravdou, neboť v případě, že je návrh podáván z důvodu dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. v čase, kdy je exekuce již provedena, tak je na místě řízení o návrhu na zastavení zastavit, neboť aplikace tohoto ustanovení po provedení exekuce je dle jeho dikce vyloučena, zatímco v případě zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. je pak možné exekuci zastavit i poté, co byla předmětná exekuce provedena.¹⁴²

2.2.3 Promlčení

V poslední části této podkapitoly se budu věnovat důvodu, který se v souvislosti s návrhy povinných na zastavení exekuce objevuje velmi často, a to promlčení práva vymáhaného v předmětné exekuci. I v případě zastavení exekuce z důvodu promlčení vymáhaného práva není zcela jasné, zda je na místě aplikovat při zastavování exekuce ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., příp. je zde dán tzv. jiný důvod pro zastavení dle písm. h) cit. ustanovení. Na úvod této podkapitoly se pokusím alespoň rámcově nastínit aktuální právní úpravu promlčení v o.z., a to i přesto, že má-li být aktuálně úspěšně vznesena námitka promlčení v rámci vykonávacího řízení, bude nutné jako rozhodnou právní úpravu promlčení aplikovat tu, kterou se řídí i právní poměr vzniku pohledávky¹⁴³, tj. v aktuálně vedených exekucích zejména právní úpravu obsaženou v s.o.z. Pro úplnost je však nutné zmínit, že aktuálně platná právní úprava promlčení ve značném rozsahu vychází z původní úpravy obsažené v s.o.z. (toto bude patrné i z cit. ustanovení), a proto ačkoliv se v současné době zastavují exekuce na základě dříve platné právní úpravy, bude i tato judikatura plně použitelná pro budoucí zastavování exekuce při aplikaci promlčení dle o.z.

Současnou právní úpravu promlčení nalezneme zejm. v ust. § 609 a násl. o.z. Promlčení je jedním z následků marného uplynutí času v právu a je objektivní skutečností nezávislou na

¹⁴¹ JARUCHA, Martin. In: HAMUEÁKOVÁ, Klára a kol. *Civilní proces. Casebook*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 367-368.

¹⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 1663/2015.

¹⁴³ Dle ust. § 2038 odst. 3 o.z. „*Neú-li stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy.*“

vědomí dlužníka, resp. věřitele. K promlčení práva dochází na základě složité právní skutečnosti, která se skládá z následujících prvků – existence subjektivního majetkového práva, které podléhá promlčení; uplynutí obecné (tříleté) nebo zvláštní (jednorozční, desetileté aj.) promlčecí lhůty; omisivního jednání věřitele (absence uplatnění práva u příslušného orgánu veřejné moci). Ačkoliv je promlčení hmotněprávním institutem, tak má značný přesah do práva procesního (např. vznesení námítky promlčení jako procesního úkonu v rámci soudního (nalézacího) řízení).¹⁴⁴

Námítka promlčení však nemusí být vznesena výlučně v rámci nalézacího řízení, ale její uplatnění je možné také v exekuci¹⁴⁵, a to jako obrana povinného proti jejímu provádění. V rámci exekuce povinný vznáší námítku promlčení standartně v rámci jejich návrhu na zastavení, avšak z mé dosavadní zkušenosti vyplývá, že ve většině případů se o promlčené pohledávky nejedná a návrhy jsou tak zamítány ze strany exekučních soudů jako bezdůvodné. Povinný při aplikaci promlčecí lhůty ve skrže, dle mých zkušeností, vůbec nereflektují právní úpravu stavění, příp. přerušování běhu takové lhůty, a to zejména stavění promlčecí lhůty v souvislosti s uplatněním práva u orgánu veřejné moci (např. v nalézacím řízení) nebo např. vymáhá-li oprávněný své právo v rámci vykonávacího řízení.¹⁴⁶ S ohledem na tuto právní úpravu, tak nemůže dojít k promlčení práva vymáhaného v exekuci v době, kdy tato trvá. Navíc tím, že musí být v exekuci vymáháno pouze právo přiznané rozhodnutím orgánu veřejné moci, tak takové právo se promlčí až za deset let od doby, kdy mělo být plněno na základě předmětného exekučního titulu¹⁴⁷, což je také nutné zohlednit při běhu promlčecí lhůty. Důvodem pro zastavení exekuce není ani skutečnost, že právo přiznané exekučním titulem bylo soudem (jiným orgánem) přiznáno, ačkoliv toto již bylo promlčeno a povinný v řízení námítku promlčení nevznesl, neboť k dodatečně uplatnění námítky promlčení není možné přihlídnout.¹⁴⁸ Rozhodnutím pak dochází k počátku běhu „nové“ desetileté promlčecí lhůty (jak je uvedeno výše).

V případě, že je však ze strany oprávněného uplatňováno v exekuci právo již promlčené, je na místě exekuci k návrhu povinného zastavit. V souvislosti s promlčením není možné zahájit řízení o zastavení exekuce ex offa, což vyplývá i z dikce samotného ust. § 610 odst. 1 věty první o.z., a proto i v případě, že je uplatňováno právo zjevně promlčené, není možné, aby exekuční soud odmítl pověřit soudního exekutora vedením exekuce a udělil mu pokyn¹⁴⁹, příp. aby sám

¹⁴⁴ TÉGL, Petr, WEINHOLD, Daniel. In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. § 419-654*. Praha: Leges, 2014, s. 879-888.

¹⁴⁵ TÉGL, Petr, WEINHOLD, Daniel. In: MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. § 419-654*. Praha: Leges, 2014, s. 896.

¹⁴⁶ Ust. § 112 s.o.z. / ust. § 648 o.z.

¹⁴⁷ Ust. § 110 odst. 1 s.o.z. / ust. § 640 o.z.

¹⁴⁸ WEINHOLD, Daniel. *Promlčení a prekluze v soukromém právu*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 52-60. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁴⁹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. prosince 2005, sp. zn. 20 Cdo 2198/2005.

soudní exekutor činil kroky směřující k zastavení z tohoto důvodu bez procesní aktivity povinného – vznesení námitky promlčení.

Pokud tedy oprávněný s návrhem povinného na zastavení exekuce nesouhlasí a exekuční soud dojde k závěru, že právo vymáhané v exekuci je promlčené, musí soud správně aplikovat důvod pro zastavení exekuce, přičemž dle odborné veřejnosti přichází v úvahu zákonný důvod dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., příp. písm. h) tohoto ustanovení. Svoboda ve své monografii uvádí, že v případě promlčení je na místě zastavit exekuci dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., kdy toto své tvrzení opírá o systematický výklad předmětného ustanovení a uzavírá, že při výkladu tohoto důvodu pro zastavení exekuce je na místě uzavřít, že smyslem tohoto ustanovení je eliminace toho, aby došlo k nucenému splnění povinnosti, která se stala v období od vydání exekučního titulu hmotným právem nevynutitelnou.¹⁵⁰ Lze se ztotožnit s názorem Svobody, že, aby mohl být aplikován důvod pro zastavení exekuce dle písm. g) cit. ustanovení při vznesení námitky promlčení v exekuci, není dostačující gramatický výklad tohoto ustanovení, neboť řádně vznesenou námitkou promlčení ze strany povinného nedochází k zániku práva ve smyslu hmotněprávního, kdy takové právo oprávněného i nadále trvá, ale již není vynutitelné (vymahatelné)¹⁵¹, přičemž důvod pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. výslovně vyžaduje zánik přiznaného práva, nikoliv „pouze“ zánik jeho vymahatelnosti. Pro vhodnější aplikaci písm. g) cit. ustanovení pro zastavení exekuce z důvodu vznesené námitky promlčení může, dle mého názoru, hovořit i fakt, že je-li plněno na pohledávku po uplynutí promlčecí lhůty, tak toto samo osobě nezakládá právo dlužníka (povinného) na vrácení tohoto plnění (např. z titulu bezdůvodného obohacení)¹⁵², přičemž v právě v citovaném ustanovení je uvedeno, že nelze z tohoto důvodu exekuci zastavit, byla-li již provedena. Nicméně judikatura NS ČR¹⁵³ se i nadále přiklání ke konstantnímu názoru, že v případě úspěšného namítnutí promlčení ze strany povinného je na místě zastavit exekuci dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř., neboť, jak již bylo uvedeno výše, tak vznesením námitky promlčení právo oprávněného nezaniká a stává se „pouze“ tzv. naturální obligací. Z mého pohledu je tento názor zcela správný, a to i přes výše zmíněnou kritiku Svobody, neboť není na místě využívat v souvislosti s důvody pro zastavení exekuce příliš extenzivní výklad, a to zejména s ohledem na to, že, dle mého názoru, který byl již nastíněn výše, je vykonávací řízení mnohem formalističtější než např. řízení nalézací. Navíc právě pro tyto situace, kdy není možné bezproblémově konkrétní důvod podřadit pod jednotlivé zákonné důvody pro zastavení exekuce, byl zákonodárcem přijat tzv. zbytkový důvod

¹⁵⁰ SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018. s. 244.

¹⁵¹ WEINHOLD, Daniel. *Promlčení a prekluze v soukromém právu*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. s. 49–52. Dostupné z: databáze beck-online.cz.

¹⁵² Ust. § 609 věta druhá o.z.

¹⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 31 Cdo 488/2009.

(dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.), který by tak měl být aplikován i v případě promlčení pohledávky.

Závěr

Předmětná diplomová práce se věnovala problematice zákonných důvodů pro zastavení exekuce, a to s ohledem na judikaturu a rozhodovací činnost soudů. Jak již bylo předestřeno v úvodu této práce, tak tato se s ohledem na její rozsah nemohla věnovat všem zákonným důvodům pro zastavení exekuce, resp. všem důvodům uvedeným v ust. § 268 odst. 1 o.s.ř., ale předmětem práce se staly toliko dva důvody pro zastavení exekuce, a to důvod dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) a § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř.

V první kapitole této práce, která byla v souladu s vytyčeným plánem věnována důvodu pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., jenž je aplikován v případě zjištěné nemajetnosti povinného, bylo hlavním cílem vymezit, kdy je již na místě exekuci pro její bezvýslednost zastavit a jak případnou nemajetnost povinného v řízení zjistit, příp. prokázat. Řízení o zastavení exekuce z tohoto důvodu vykazuje z procesního hlediska mnohá specifika, a proto byla procesní stránce řízení o návrhu na zastavení exekuce z tohoto důvodu věnována značná pozornost, a to jak z pohledu aktivní legitimace k zahájení řízení o zastavení exekuce, tak i se zaměřením na řízení u soudního exekutora, resp. u exekučního soudu, který o zastavení rozhoduje v případě, že oprávněný nevyjádří se zastavením exekuce souhlas. V souvislosti s řízením u soudu pak také bylo nastíněno, z jakých podkladů by měl exekuční soud vycházet, aby mohl kvalifikovaně rozhodnout, zda je již na místě exekuci zastavit či nikoliv.

V rámci kapitoly byl také věnován prostor tomu, jak současná judikatura a praxe exekučních soudů rozhoduje o zastavení exekuce pro nemajetnost povinného. V práci byly vymezeny jak důvody obecně aplikovatelné, jako např. délka exekuce, mnohost exekucí apod., tak i případy, které jsou nejčastěji zmiňovány ze strany povinných v rámci jejich návrhů na zastavení exekuce, jako je neexistence nebo nedostatečná výše příjmu povinného nebo např. pobyt povinného ve výkonu trestu odnětí svobody, příp. důvod, který se objevuje často v podnětech soudního exekutora, a to skutečnost, že je povinný cizinec nebo občan ČR bez pobytu na území státu, přičemž nebyl dohledán žádný exekučně postižitelný majetek. Práce tak nastínila, proč ten který důvod vede v případě správného výkladu analyzované právní normy § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ k zastavení exekuce, či naopak je na místě exekuci i nadále vést. Závěrem jsem se v kapitole věnoval pro úplnost i důsledkům, které mohou nastat v souvislosti s rozhodováním o zastavení exekuce, a to jak z pohledu res iudicata, která není absolutní ani v případě zamítnutí návrhu povinného na zastavení exekuce, tak v případě zastavení exekuce a jejího opětovného zahájení. V souvislosti se zastavením exekuce pro její bezvýslednost jsem v rámci práce dospěl k jasnému závěru, že pro to, aby byla exekuce zastavena, musí být nemajetnost povinného zcela zásadní pro další vedení exekuce, tzn., že by se nemělo jednat toliko o přechodný stav, který se může

v (blízké) budoucnosti reálně změnit, přičemž vždy je nutné zohlednit konkrétní okolnosti jednotlivých případů, neboť vnímání nemajetnosti velmi často závisí na subjektivním pohledu každé ze zainteresovaných stran. I z šetření v rámci práce pak vyplynulo, že i jednotlivé exekuční soudy přistupují k zastavení exekuce pro nemajetnost povinného spíše sporadicky, kdy analyzované zákonné ustanovení aplikují na každé jednotlivé řízení individuálně a nemajetnost povinného musí mít v řízení dostatečně prokázanou, což je z mého pohledu zcela v souladu s úmyslem zákonodárce, jenž zde byl při zakotvování tohoto ustanovení do právního řádu, neboť zákonodárce přesně nespécifikoval kdy a za jakých podmínek je již na místě exekuci zastavit, ale toto posouzení svěřil právě exekučním soudům pro konkrétní případy. V případě, že by byla praxe exekučních soudů jiná a soudy by ustanovení vykládaly více extenzivně, tak by toto bylo, dle mého názoru, značným zásahem do právní jistoty věřitelů, kteří by museli opakovaně zahajovat řízení v případě zjištěného „nového“ majetku povinného.

Druhá kapitola se pak věnovala dalšímu analyzovanému důvodu pro zastavení exekuce, jenž je normován v ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. a směřuje na situace, kdy dojde k zániku vymáhaného práva (až na jednu zákonnou výjimku) po vydání exekučního titulu. I tento důvod byl analyzován z procesního hlediska, neboť řízení o zastavení exekuce v případě sporu, tj. nesouhlasí-li oprávněný se zastavením exekuce, je řazeno, dle právní teorie, mezi tzv. opoziční spory a ve značném rozsahu vykazuje znaky standardního nalézacího řízení, které je však vedeno v rámci exekuce u exekučního soudu. V práci tak byly vymezeny odlišnosti takového řízení, jak vůči jiným důvodům pro zastavení exekuce, tak i odlišnosti od standardního nalézacího řízení.

V druhé kapitole jsem se poté ve značném rozsahu věnoval zejména třem hmotněprávním důvodům pro zastavení exekuce, které mohou být v souvislosti se zastavením exekuce z tohoto důvodu aplikovány. Jedním z těchto důvodů bylo splnění dluhu, kde byly analyzovány aplikační odlišnosti v rámci aplikace tohoto důvodu v rámci dvou typů vykonávacího řízení, neboť např. na rozdíl od výkonu rozhodnutí není exekuci nutné zastavit v případě plnění přímo na účet oprávněného, když i na takové plnění je nutné pohlížet jako za plnění, které bylo vymoženo v exekuci, a není důvodem obdobně jako plnění vymožené prostřednictvím srážek ze mzdy povinného atd. pro zastavení exekuce. Dále také důsledky plnění na pohledávku v různé fázi řízení, a to zejména z pohledu plnění „pod tíhou exekuce“. Dalším hmotněprávním důvodem pro zastavení exekuce, dle analyzovaného ustanovení, bylo i započtení vzájemných pohledávek povinného a oprávněného. V případě započtení pohledávek je pak nutné zkoumat k jakému okamžiku (ex post) dochází k zániku práva vymáhaného v exekuci, neboť toto je rozhodné pro správnou aplikaci zákonného ustanovení pro zastavení exekuce. V případě, že se účinky započtení vážou k okamžiku po vydání exekučního titulu, tak je nutné aplikovat analyzované

zákonné ustanovení, naopak zaniká-li pohledávka v důsledku započtení k období před vydáním exekučního titulu, avšak vůle směřující k započtení byla projevována až po jeho vydání, je nutné exekuci zastavit z důvodu dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř. Jelikož v rámci řízení o zastavení exekuce v případě započtení pohledávek se, dle mého názoru, nejvíce projevuje procesní povaha opozičních sporů, tak zde byl nastíněn i možný procesní postup pro budoucí praxi exekučních soudů, spočívající v aplikaci ust. § 1987 odst. 2 o.z. v případě, že není zcela jasná existence a výše započitatelné pohledávky a řízení by tak bylo nepřiměřeně prodlouženo. Závěrečným konkrétním důvodem v této kapitole bylo promlčení vymáhané pohledávky, které je také důvodem pro zastavení exekuce, přičemž v práci byla zodpovězena otázka, jaký zákonný důvod je pro zastavení exekuce v tomto případě nutné aplikovat, zda důvod dle ust. § 268 odst. 1 písm. g) nebo písm. h) o.s.ř. Jelikož však v souvislosti s promlčením práva ze zákona nedochází k jeho zániku, tak bylo v práci uzavřeno, že je nutné v souladu s gramatickým výkladem těchto důvodů pro zastavení exekuce aplikovat tzv. zbytkový důvod pro zastavení dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř.

V rámci práce se mi, dle mého názoru, podařilo provést řádnou právní analýzu vybraných důvodů pro zastavení exekuce v souladu s moderní právní terminologií, a to jak z hlediska teoretického, tak z pohledu praxe a rozhodovací činnosti soudu nižších i vyšších instancí, což bylo hlavním cílem práce, který byl avizován již v samotném úvodu. V práci přijaté závěry by pak mohly případně sloužit k lepší aplikaci toho kterého ustanovení na praktické případy, které se mohou v rámci exekuce objevit.

V případě, že by bylo možné práci rozšířit i nad rámec stanoveného rozsahu, by bylo, dle mého názoru, zajímavé tuto rozšířit i o právní analýzu tzv. jiného důvodu pro zastavení exekuce dle ust. § 268 odst. 1 písm. h) o.s.ř., neboť s ohledem na jistou „zbytkovost“ tohoto důvodu, ve smyslu, že není-li možné aplikovat jiný důvod, lze exekuci zastavit právě dle písm. h), je tento důvod v současné době velmi často aplikován exekučními soudy a zejména soudy vyšších instancí se snaží alespoň rámcově vymezit ve svých rozhodnutích na základě jakých konkrétních okolností je na místě tento důvod aplikovat a exekuci případně zastavit. Aplikaci tohoto důvodu pro zastavení exekuce pak lze nalézt v rozhodnutích o zastavení exekuce např. v souvislosti s rozhodováním o zastavení exekuce v případě nezpůsobilého (nicotného) exekučního titulu, kterým je rozhodčí nález nebo také např. s ohledem na zjevnou nespravedlnost apod.

Na závěr pak připomínám, že přirozeným smyslem exekuce je její provedení, tzn. vymožení vymáhané pohledávky vč. nákladů, nikoliv její zastavení, což je nutné vždy v rámci rozhodování o zastavení exekuce reflektovat.

Seznam použitých zdrojů

Komentářová literatura

- HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, 1335 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha V. (§ 251–376 o.s.ř.)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014, 632 s.
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1167 s.
- LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§251 až 376). Exekuční řád. Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, 556 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1627 s.
- MELZER, Filip a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. § 419-654*. Praha: Leges, 2014, 1264 s.

Monografie a další publikace

- FLALA, Josef. *Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí (exekuční spory)*. Praha: Univerzita Karlova, 1972, 120 s.
- HAVLÍČKOVÁ, Blanka. *Kompéndium judikatury / EXE III. Odměna exekutora a nábrada nákladů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, 200 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právníký slovník. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2009, 1481 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- KURKA, Vladimír. *PŘEHLED JUDIKATURY ve věch výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: Aspi, 2005, 316 s.
- KURKA, Vladimír, DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde, 2004, 854 s.
- SVOBODA, Karel. *Zastavení exekuce*. Praha: C. H. Beck, 2018, 287 s.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle částí páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, 359 s.
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2006. 852 s.
- WEINHOLD, Daniel. *Promlčení a prekluze v soukromém právu*. Praha: C. H. Beck, 2015, 284 s. Dostupné z: databáze beck-online.cz.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část druhá: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2015, 352 s.

WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 336 s.

Odborné články

NOVÁKOVÁ, Jana. Zastavení exekuce pro její bezúspěšnost v kontextu rozhodovací praxe Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. *Právní rozhledy*, 2020, roč. 28, č. 18, s. 617–621.

PAŘÍZEK, Igor. (Ne)možnost zastavení exekuce pro nezaplacení zálohy a pro nemajetnost. *Právní rozhledy*, 2016, roč. 24, č. 17, s. 602–603.

PETR, Bohuslav. K problematice námitky započtení pohledávky v řízení o zastavení exekuce. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 10, s. 366.

STŘELEČEK, Michael. Započtení v exekučním řízení. *Komorní listy*, 2016, roč. 8, č. 28, s. 22–25.

SVOBODA, Karel. O nepřekročitelnosti zákonných definic účastníků řízení před civilním soudem. *Právní rozhledy*, 2013, roč. 21, č. 17, s. 589–592.

Právní předpisy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 23. května 2002, kancelářský řád.

Stavovský předpis Exekutorské komory České republiky ze dne 21. prosince 2012, č. 4/2012 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti dotazu a odpovědi při součinnosti s peněžními ústavami.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2021 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 182/2020 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 428/2011 Sb.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 5. května 2009, sp. zn. IV. ÚS 314/09.

Nález Ústavního soudu ze dne 29. září. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 16/08.

Nález Ústavního soudu ze dne 10. září 2014, sp. zn. I. ÚS 3859/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 28. května 2019, sp. zn. IV. ÚS 191/18.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. prosince 2020, sp. zn. II. ÚS 65/20.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. října 2018, sp. zn. 28 Cdo 5711/2017.

Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočka ve Zlíně ze dne 3. prosince 2018, sp. zn. 60 Co 399/2018.

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. října 2017, sp. zn. 20 Co 104/2017.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 18. února 2016, sp. zn. 22 Co 62/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 2004, sp. zn. 20 Cdo 1329/2003.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2004, sp. zn. 20 Cdo 1570/2003.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2006, sp. zn. 20 Cdo 1062/2005.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. října 2009, sp. zn. 20 Cdo 4481/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2010, sp. zn. 20 Cdo 4106/2008.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2011, sp. zn. 31 Cdo 488/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2012, sp. zn. 20 Cdo 3442/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2012, sp. zn. 20 Cdo 3118/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. září 2012, sp. zn. 31 Nd 200/2012.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2012, sp. zn. 30 Cdo 4051/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 1106/2013.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. července 2014, sp. zn. 21 Cdo 2205/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. dubna 2015, sp. zn. 26 Cdo 807/2015.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. června 2015, sp. zn. 26 Cdo 3156/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2015, sp. zn. 20 Cdo 1380/2004.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2015, sp. zn. 26 Cdo 1663/2015.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2016, sp. zn. 20 Cdo 1491/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2016, sp. zn. 20 Cdo 3574/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. ledna 2017, sp. zn. 20 Cdo 5739/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. ledna 2017, sp. zn. 20 Cdo 417/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2017, sp. zn. 20 Cdo 4038/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. března 2018, sp. zn. 20 Cdo 6004/2017.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2018, sp. zn. 20 Cdo 449/2018.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. května 2018, sp. zn. 20 Cdo 338/2018.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. prosince 2018, sp. zn. 20 Cdo 4299/2018.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. března 2019, sp. zn. 20 Cdo 95/2019.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2019, sp. zn. 20 Cdo 2074/2019.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. února 2020, sp. zn. 20 Cdo 4336/2019.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. září 2020, sp. zn. 20 Cdo 2240/2020.
Usnesení Okresního soudu v Prostějově ze dne 29. 3. 2019, sp. zn. 38 EXE 858/2010.
Usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 20. ledna 2020, sp. zn. 21 EXE 1421/2018.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 14. března 2018, sp. zn. I. ÚS 3873/17.

Internetové zdroje (data)

Exekutorská komora České republiky. Základní statistické údaje [online]. statistiky.ekcr.info, [cit. 26.5.2021]. Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

Shrnutí

Diplomová práce zpracovává právní analýzu dvou vybraných důvodů pro zastavení exekuce uvedených v ust. § 268 odst. 1 o.s.ř. z pohledu judikatury a rozhodovací činnosti soudů. Důraz je v práci kladem zejména na aplikaci ust. § 268 odst. 1 písm. e) a ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř. v rámci rozhodování exekučních soudů o zastavení exekuce s přihlédnutím k aktuální judikatuře soudů vyšších instancí, a to při nastínění správného výkladů analyzovaných ustanovení.

Práce je rozdělena do dvou samostatných kapitol. První kapitola se věnuje právní analýze důvodu pro zastavení exekuce uvedené v ust. § 268 odst. 1 písm. e) o.s.ř., jenž je aplikován v souvislosti se zjištěnou nemajetností povinného. Předmětem právní analýzy v druhé kapitole pak bylo ust. § 268 odst. 1 písm. g) o.s.ř., který je aplikován v souvislosti se zánikem práva vymáhaného v exekuci.

Summary

The diploma thesis deals with a legal analysis of two selected reasons for ceasing distraint stated in § 268 subsection 1 c.p.c. from the perspective of judicature and decision-making process of courts. The emphasis is placed mainly on the application of § 268 subsection 1 point e) and § 268 subsection 1 point g) c.p.c. within the decision-making process of distraints courts in discontinuation distraint, considering current judicature of higher courts, namely outlining proper explanation of enactments analysed in the diploma thesis.

The thesis is divided into two chapters. The first chapter discusses the legal analysis of reason for ceasing the distraint stated in § 268 subsection 1 point e) c.p.c. This chapter pays attention to a case when there is no property of a defaulter. The second chapter deals with the legal analysis based on § 268 subsection 1 point g) c.p.c, applied in connection with a termination of right enforced during the distraint.

Klíčová slova

Exekuce; zastavení exekuce; nemajetnost; bezvýsledná exekuce; splnění dluhu; započtení pohledávek; promlčení

Key words

Distrain; discontinuation of distraint; no asset procedure (distrain); unfruitful distraint; fulfilment of debt; offsetting of claims; limitation of time